

DIGITAL WARD PROFILE

Ward Chairperson
Bhim Bahadur Sarki

Ghorahi Sub-Metropolitancy
Ward No.: 4

शुभकामना

सर्व प्रथम घोराही उप-महानगरपालिका वडा नं. ४ का वडाबासीहरूको सुख समृद्धिका साथै उत्तर उत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं । वडाबासीको अपेक्षा र जनप्रतिनिधिहरूको दायित्वलाई सन्तुलित ढङ्गले व्यवस्थापन गर्न सजिलो होस भनेर थोरै छलफल बहस गर्न साथै समाधानको बाटो खोज्ने प्रयास पनि गर्नेछौं । आफ्ना मुखरित भएका समस्याहरू समाधानका खातिर नेपाली जनताले लामो समयदेखि बस्ती बस्तीबाट आवाज उठाएका छन् । बलिदानी गरेका छन् । आवश्यकताले जीवन उत्सर्ग गर्न पनि पछि परेका छैनन । राणा काल देखि शाह वंशीय निरंकुस एकतन्त्रिय शासनका विरुद्ध त्यस पछिका समयमा शामन्ति अवशेषका विरुद्ध लड्दै गर्दा नेपाली जनताले गोप्य मतदान द्वारा आफ्ना जनप्रतिनिधि चुन्न बीसौं वर्ष कुर्बानी गरेका थिए । यति बेला संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल स्थापित भए सँगै जनताले आफ्ना प्रतिनिधि चुनर जनप्रतिनिधि मुलक तीन तहको सरकार स्थापित गरेका छन् । अब विकास र समृद्धि देशको मुल मुद्दा बनेको छ । देशको शासन प्रणाली भौगोलिक तथा प्रशासनिक संरचना परिवर्तन भएको छ । संबृद्धि र विकास ल्याउन शक्तिशाली स्थानिय सरकार जनताले आफ्नै घर आँगनमा पाएका छन् । पीडायुक्त ईतिहास बिसर्दै आफ्नो जीवनमा परिवर्तन देख्न आतुर स्थानिय बासीहरू स्थानिय सरकारकै भरोसामा छन् । बीसौं वर्ष देखि अवरुद्ध विकास प्रकृया जनप्रतिनिधिहरूले कुन शिराबाट सुरु गर्ने भन्ने भेड पाउन सकिरहेका स्थिति छैने । जनता भने बीसौं वर्ष चाँडै लागेको अनेकौं समस्याको तत्काल समाधान खोजिरहेका छन् । जनताको तिब्र विकासको मनोकांक्षा र जनप्रतिनिधिहरूको अलमलको धमिलो दृष्टीको विचमा यो पार्श्वचित्र संयमित र स्पष्ट गनतब्य दिशाबोध गर्न कोषेढुङ्गा साबित हुन सक्दछ ।

दीर्घकालिन विकास योजनाको खाका बिना संघियता र लोकतन्त्र बलियो हुन सक्दैन । दीर्घकालिन विकास योजना बनाउन सही तथ्य तथ्याङ्कको साथ साथ निश्चित भूगोल भित्र भएका विकास र विभिन्न समस्या पहिचानका सुचकहरू सतहमा उजागर हुन आवश्यक छ । जसको परिधिमा टेकेर स्मार्ट योजना बनाउन मद्दत पुग्दछ । यहि उद्देश्य पुरा गर्न फाईन्ड अल नेपालसँगको सहकार्यमा घोर ही उप-महानगरपालिका वडा नं. ४ मा वडा स्तरिय पार्श्वचित्र तयार पारिएको छ । यो वडा स्तरिय पार्श्वचित्र त्यस वडाको ऐना हो । छायाँ चित्र हो । यसले भूगोलको संरक्षण वातावरणीय सन्तुलन, भौतिक विकासका साथै मानव विकास र समग्र अवस्था बारे अध्ययन गर्ने श्रोतको रूपमा काम गर्ने छ । घोराही उप-महानगरपालिकाको केन्द्रभाग देखि दुरीका हिसाबले टाढा रहेको यो वडा सर्वाङ्गिन विक(ासका हिसाबले पनि पछाडी परेको वडा हो । अनुमानको भरमा विकास योजना अगाडी बढाउने हो भने जनताको आकांक्षा सम्बोधन नहुन सक्दछ । वास्तविक बस्तुगत विवरणले भौतिक विकास का साथै मानव विकासको अवस्था कति गहिराईमा छ भनेर जाँच्ने ल्यावको काम गर्नेछ । पार्श्वचित्रको सहाय(ताबाट बन्ने योजना र विकास प्रकृयाले गुणात्मक गति लिएको परिस्थितिमा तुलनात्मक रूपमा शहर र गाउँबस्तीको विकासको विचमा ठूलै भङ्गालो देखिने छैन । शहर र गाउँबस्तीमा बस्ने बासिन्दाको विच एकापसमा सदभाव र सह् योगको भावना स्थापित हुनेछ साथै घोराही उप-महानगरपालिकामा समृद्धि र विकासलाई सन्तुलित ढङ्गले अगाडी बढाउन सकिन्छ भन्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । यति गहन अनुसन्धानात्मक कार्यमा आफ्नो बहुमूल्य समय दिएर समय खर्चनुभएका सम्पूर्ण विज्ञ समुहका साथै सही सुचना दिएर प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग गर्ने सबै वडाबासीहरूलाई फाईन्ड अल नेपाल प्रा.लि. र यस वडा कार्यालयको तर्फबाट धन्यवाद दिदै शुभकामना दिन चाहन्छौं ।

धन्यवाद ॥

प्रकाशकीय

घोराही उप-महानगरपालिका वडा नं. ४ सबै पक्षबाट पछि परेको तुलसीपुर उप-महानगरपालिका अन्तर्गत यस वडाको भौगोलिक अवस्था भौतिक पूर्वाधारको अवस्था जनसंख्या विवरण, मानव आर्थिक अवस्था, शिक्षा तथा स्वास्थ्यको अवस्था, उद्योग व्यापार व्यवसायको अवस्था, भाषिक धार्मिक तथा साँस्कृतिक अवस्था र सुचना प्रविधिको अवस्था लगायत जनजीवीकासँग सरोकार राख्ने तमाम विषयमा खोज अनुसन्धान गरि तयार गरिएको वस्तुगत विवरणले जोकाही सरोकारवालाहरूको लागि अध्ययन अनुसन्धान गर्न उपयोगि साबित हुने अपेक्षा गरिएको छ । विभिन्न क्षेत्रगत र विषयगत योजनाहरू अलग अलग मिहिन तरिकाले अध्ययन विप्लेशन गर्न आवश्यक हुन्छ । वडाका सम्पूर्ण समस्याहरू वडा स्तरबाट मात्र समाधान गर्न सम्भव हुदैन । तहगत रूपमा स्थानिय सरकार प्रदेश सरकार र केन्द्र सरकारका विभाग र मन्त्रालयहरूमा पठाउनु पर्ने हुदा वस्तुगत विवरणले ठुलो महत्व राख्दछ । पार्श्वचित्रमा ईङ्कित सुचकहरूको सहायताले तहगत सरकारले गर्न सक्ने विकास योजनाहरू निर्माण गर्न सकिन्छ ।

यस वस्तुगत विवरण तयार गर्दा तथ्याङ्क संकलन, तथ्याङ्क प्रशोधन, तथ्याङ्क विश्लेषण, डाटा ईन्ट्री, श्रोत नक्सा निर्माण, तथ्याङ्क व्यवस्थापन लगायतका कार्य सम्पन्न गर्न फाइन्ड अल नेपाल प्रा.लि.का बरिष्ठ कम्प्युटर ईन्जिनियर त्रय अनुज राई महेन्द्र न्यौपाने र विकास बस्नेत साथै म्यानेजिङ डिरेक्टर बिहारी चौधरी, सुचना संयोजन प्रमुख रोहित कुमार चौधरी लगायतका अन्य धेरै कर्मचारीहरूको प्रत्यक्ष सम्लग्नता रह्यो । वडाध्यक्ष भिम बहादुर सार्की ज्यु तथा वडाका जनप्रतिनिधि ज्यूहरू, यस विषयसँग सरोकार राख्ने सरोकारवालाका साथै सम्बन्धित वडाबासीहरूको प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग तथा सबैको अमूल्य सुझाव र प्रयासबाट यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस कार्यकालागि सही सुचना दिने घरमुलीहरूको ठुलो योगदान रहेको छ ।

यस वस्तुगत विवरण भित्र रहेका तथ्याङ्कहरू वस्तुगत र यथार्थ परक छन् । सम्बन्धित घरधुरी र क्षेत्रमा गई आपसी छलफल संवाद गरी वस्तुगत आधारमा तथ्याङ्क संकलन गर्ने कार्य गरिएको छ । यो पार्श्वचित्रले सम्बन्धित वडाको धेरै भन्दा धेरै विषय वस्तुलाई उठान गरेको छ । यसले दीर्घकालिन तथा प्रभावकारी योजना बनाउन सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । सही सुचना र तथ्य तथ्याङ्कको अभावमा काल्पनिक योजनाले स्रोतको सही सदुपयोग हुनुको अलावा दुरुपयोग मात्र भैरहेका हुन्छन् । जसले गर्दा समुदायमा शान्ति र सदभाव बढनुको साटो अशान्ति र बैमनश्यता बढ्दै जान्छ । समाज विग्रहको बाटोमा उन्मुख हुन्छ । आपसी वेमेलले समाजमा सम्पूर्ण विकास प्रकृया प्रभावित हुन्छ । त्यसैले वास्तविक समस्या पहिचान गरी सदियौं देखि जरा गाडेर रहेको सबैको साझा समस्या गरिबी हो भन्ने बोध सबैमा महशुसीकरण भएमात्र गरिबीलाई जर्दै देखि उन्मुलन गर्नकालागि बैज्ञानिक तथा वास्तविक विकास योजना बनाउन सकिन्छ । गरिबी गरिबहरूको मात्र समस्या होईन । गरिब हुनु कसैको दोष हुदैन । यो त समग्र शासन प्रणालीका कमजोरी हो । यसैले व्यक्ति र प्रणालीलाई सही मार्गमा ल्याउनकालागि पार्श्वचित्रले मियोको काम गर्ने छ । यो पार्श्वचित्रले वडाबासीहरूलाई विकसित र समृद्ध तुल्याउन मात्र नभएर सभ्य सुसंस्कृत नागरिक उत्पादन गर्न पनि सहयोग पुग्नेछ भन्ने अपेक्षा सहित सम्पूर्ण वडाबासीहरूको उज्वल भविष्यको कामना गर्दछौं । धन्यवाद दिन चाहन्छौं । यसमा शुद्धाशुद्धी केही कमि हुन सक्छ, केही सुचना छुट्न गएका हुनसक्छन् यस प्रति हामी क्षमा प्रार्थी छौं । आगामी दिनमा सरोकारवालाहरूको बहुमूल्य सल्लाह सुझावको कदर गर्दै सहयोगि भावनाको सम्मान गछौं । सबै प्रति आभार व्यक्त गर्दछौं ।

परिचय

घोराही उप-महानगरपालिका वडा नं. ४ देखि करिव ६ कि.मि दुरीमा पर्दछ, संघिय नेपालको नयाँ संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरेअनुरूप नयाँ संरचनाको रूपमा मिति २०७३ साल चैत्र महिनाको २७ गते घोराही उप-महानगरपालिका स्थापित भएपछि, दाङ जिल्लाको लक्ष्मपुर गाविसका वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ७, ८ र ९ वडालाई गाभेर घोराही उप-महानगरपालिकाको वार्ड नं. ४ बनाईएको हो । विभिन्न ऐतिहासिक स्थलहरुले भरिएको यहाँका बस्तीहरु रमणिय छन् । क्षेत्री, ब्राह्मण, जनजाती लगायत दलित समुदायको पनि बसोबास रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्था र पेशा व्यवसाय

यहाँको बस्तीहरु पुर्व पश्चिममा फैलिएर बसेका छन् । प्रारम्भिक डाटा अनुसार यस वडाको आवादी रहेको कुल जमिनको क्षेत्रफल १२३९६.७५ कठ्ठा रहेको छ । त्यसमध्ये बसोबास योग्य क्षेत्र २६०६.०५ कठ्ठा । उत्पादन योग्य जमिन ९७९०.२० कठ्ठा छ । पानी सिचाई जमिन ४६५०.६५ कठ्ठा रहेको तथ याडकले देखाएको छ । दक्षिण भुभाग अधिकांस रूपमा जंगलले ढाकेको छ । बिच बिचमा खोल्साले चिरा पारेको छ । मानिसहरुको प्रमुख पेशा कृषि नै हो । नगन्ने मात्रामा पशुपालन र अन्य व्यवसाय अपनाएको देखिन्छ । यस वडाको दक्षिण बेल्टमा बाँभो जमिन र जंगली भुभाग रहेकाले बाख्रा पा(लनको संभावना देखिन्छ ।

धार्मिक/साँस्कृतिक/भाषिक तथा आर्थिक अवस्था

यहाँका मानिसहरु अधिकांसले हिन्दु धर्म मान्ने गर्दछन् । क्रिश्चियन धर्म मान्ने समुदाय पनि छ । छिटफुट रूपमा मुस्लिम बौद्ध धर्मावलम्बीहरु पनि छन् । स्थानिय लोक साहित्यका हिसावले थारु समुदाय संमृद्ध छ । यहाँको स्थानिय रूपमा बोलिने थारु, नेपाली, खाम र हिन्दी भाषा हो । यस वडामा शुद्ध रूपमा थारु भाषा मात्र बोल्न सक्ने संख्या- १६८३ जना छन् । नेपाली भाषा बोल्नेका संख्या ५०७१ जना छन् । ऋतु र मौसम अनुसारको विभिन्न भाकामा गीत तथा नृत्यहरु थारु समुदायमा मात्र बचे को छ । पिडायुक्त विचलित मनमा आर्थिक संमृद्धिको सपना बुन्दैजाँदा विभिन्न व्यक्तिहरुको सकारात्मक नकारात्मक प्रभावहरु एक अर्कोमा पर्दछ । दिन प्रतिदिन महङ्गी बढ्दै छ । व्यक्तिको आय् स्रोत क्रयशक्ति घट्दैछ तर उच्च महहत्वाकांक्षी ईच्छा देखासिखी पहिरन खानपान रहनसहन बसाई आवास जस्ता आशक्तिपूर्ण उपभोक्तावादी संस्कार र धेरै कमाउने चहाना पैसाचिकरण चिन्तन बढ्दै गएको छ । शहरी जीवन शैली गाउँमा पनि विस्तार भएको छ । परिणामः नेपालीको आफ्नो वास्तविक रीतिरिवाज आत्मिय सदभाव लोक साहित्य दर्शन कला संस्कृति श्रम संस्कार सबै हराउदै गएको छ । बेलै मा व्यक्तिको आय स्तर वृद्धिका योजना बनाउन नसक्ने हो र मानिसहरुको आदत कुलततिर उन्मुख हुदै जाने हो भने भोलीको समाज विकराल स्थितिमा भासिने संभावना देखिन्छ ।

शिक्षा तथा स्वास्थ्य

बिकास, समृद्धि र सामाजिक भलाईका सम्पूर्ण प्रयत्नहरुको जग नै सार्वजनिक शिक्षा भएकोले शिक्षा संसारमा सर्वश्रेष्ठ बस्तु हो । मावब जीवनको रूपान्तरण र त्यसबाट ज्ञान सुख र शान्ति प्राप्त गर्न उसको नैतिक र मानसिक बिकास हुनु अति जरुरी हुन्छ । जरैदेखि आमूल परिवर्तन गराउने र मानसिक दासत्वबाट मुक्ति दिलाउने प्रमुख कडी पनि शिक्षा हो । शिक्षा मानिसले निशुल्क रूपमा ग्रहण गर्न पाउनु नैसर्गिक मानव अधिकार हो । समानताको विशाल मुहान हो शिक्षा । नेपालको संविधान २०७२ ले आधारभूत तहको शिक्षा निशुल्क र अनिवार्य भनेको छ भने शिक्षा नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ, भन्दै गर्दा सरकारी बिद्यालयको शैक्षिक स्तर र शिक्षामा आर्थिक लगानी वर्ष

पिछे घटदै गएको आँकडा सरकारी तथ्याङ्क कले देखाईरहेको छ । यो वडा शिक्षा र स्वास्थ्यका दृष्टिले निकै पछाडी परेको वडा हो । भौगोलिक बिकटता र भौतिक पूर्वाधार को विकास नहुदा यातायातको असुविधाले शिक्षा तथा स्वास्थ्यमा विकास हुन सकेन । आर्थिक रूपले सम्पन्न र टाँठाबाँठा व्यक्तिहरु निरन्तर शहरतिर पलायन हुने क्रम अहिले पनि जारी छ । सर्वसाधारणको आवाज बस्तिदेखि शहर केन्द्र सम्म सुनिदैन । त्यहाँको राजनीति, प्रभावकारी नेतृत्व साथै सुचना प्रविधिको अभावमा सबैभन्दा महत्वपूर्ण शिक्षा तथा स्वास्थ्य जस्तो विषय सधैँभरी ओभैलमा परेको छ । प्रारम्भिक आँकडा अनुसार यस वडाका वडाबासीहरुले सबैभन्दा बढी स्वास्थ्य उपचारमा खर्च गर्दा रहेछन ।

सामाजिक तथा जनसंख्याको अवस्था

मानिसहरुको रहनरहन साधारण तथा सामान्य रहेको छ । सामान्य जीवन यापन गर्दछन । प्रायः सबै एकल परिवारमा बस्दछन । अधिकांस पुरुषहरु छिमेकी देश भारत तथा खाडी मुलुक बिदेश कमाउन जाने गर्दछन । हालै फाइन्ड अल नेपाल प्रा.लि.ले लिएको प्रारम्भिक डाटा अनुसार यो वडा को घरधुरी संख्या- १६६५ जनसंख्या- पुरुष ४०९३ जना महिला ३९२८ जना जम्मा ८०२१ जना देखाएको छ । यो जनसंख्या मध्य गाउँमा बालबालिका र बुढाबुढीहरु बस्दछन । युवा शक्ति सबैजसो रोजगारको खोजिमा बिदेश पलायन छन । खेतिपाति बालबालिका बुढापाकाको पालनपोषण लगायत घर परिवार सबै महि(लाहरुको जिम्मामा रहेको देखिन्छ । त्यस्तै गाउँघरको सरकारी सार्वजनिक कामहरु कुलापानी बाँधपैन बाटोघाटो निर्माण स्वास्थ्य संस्था विद्यालय व्यवस्थापन जस्ता सम्पूर्ण क्षेत्रमा धेरै जसो महिलाहरुको सहभागिता देखिन थालेको छ । घर भित्र तथा घर बाहिर प्रायः सबै कामको जिम्मा महिलामाथि थो परिएकोले अधिकांस क्षेत्रको विकासका कामहरु प्रभावित हुनेगरेका छन ।

दृष्यावलोकनका क्षेत्रहरु

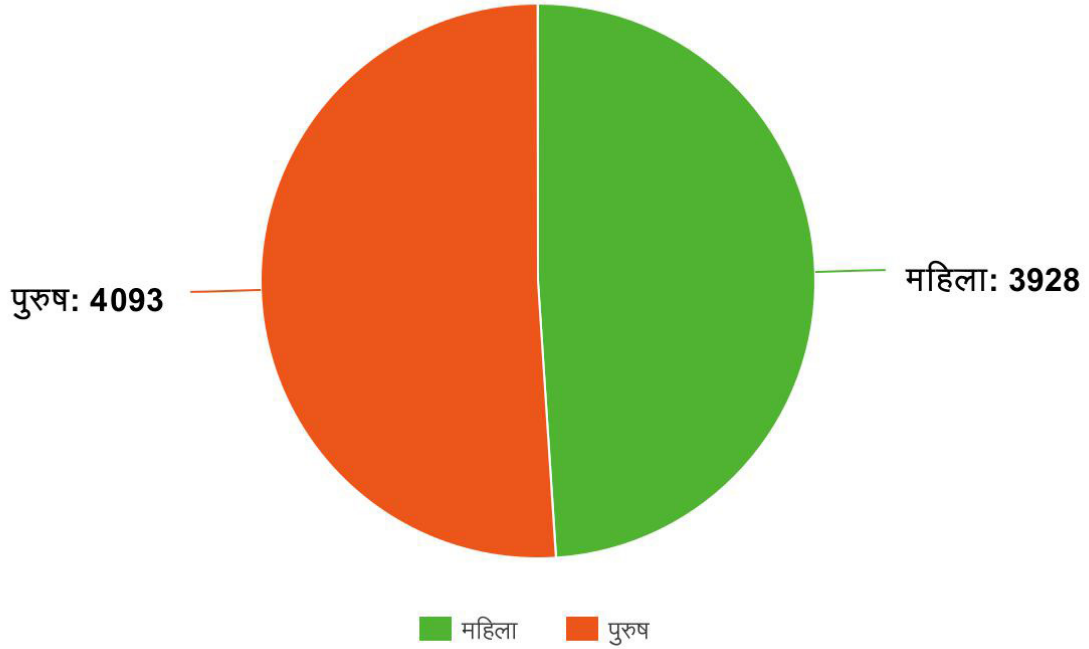
यस वडामा हेर्न घुम्न लायक स्थानहरु प्राकृतिक रूपमा सवारीकोट, प्याराग्लाइडिङ, गोरखनाथ मन्दिर, शिव कृष्ण मन्दिर, शिव मन्दिर, रोहिणी ड्याम, सिमेन्ट उद्योग स्थापित छन् । वडाको दक्षिण भाग करिब पुरै चुरे पहाडको जंगलले ढाकेको छ । प्राकृतिक शौदर्यले भरीपूर्ण जंगल घुम्नकालागि अत्यन्त मनोरम दृश्यहरु प्रयाप्त छन । वडाको बिच भागबाट नागबेली आकारमा बगेको बबई नदीमा खेल्ने चखेवा लगायत बहुरङ्गी चराचुरुङ्गीहरुको दृश्य देख्दा मन लाभ्याउँछ । नजिकको बन जङ्गलमा मन्त्रमुग्ध भएर गाईरहने मौसमी पन्छीहरुको आवाजले भावनामा मन बहकाई दिन्छ । धेरै ठाउँबाट मानिसहरु दृश्यावलोकन गर्न साथै विभिन्न ऋतुमा पाईने फलफुलको स्वाद लिन यो जंगलमा आउने गर्दछन । यो वडा तालतलैया कृषि पर्यटनका दृष्टिले मत्स्यपालन डुंगाबिहार प्राकृतिक पिलर र जैविक विविधता(यूक्त चुरे पर्वतको अवलोकनका दृष्टिले समेत महत्वपूर्ण छ । अन्तमा यस वडाको उत्तर उत्तर प्रगति चाहने सम्पूर्ण क्षेत्रका दृश्यावलोकनका लागि आउने आन्तरिक तथा बाह्य आगन्तुक पाहुनाहरुलाई वडा कार्यालयको तर्फबाट वडाबासीहरुका तर्फबाट स्वागत गर्न चाहन्छौ ।

धन्यवाद । । ।

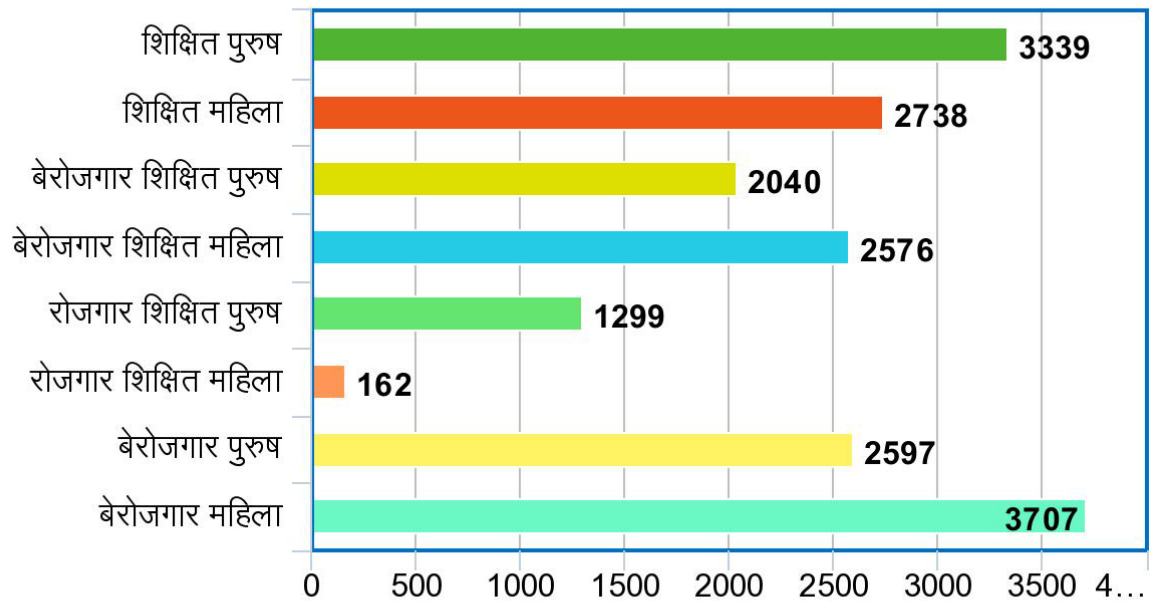
Note: Online बाट <https://wadaprofile.findallnepal.com> मा login गरेर सम्पूर्ण सुचनाहरु सम्बन्धित व्यक्तिले हेर्न सक्नुहुनेछ, System खोल्नको लागि user-name र password Find All Nepal Pvt. Ltd. ले उपलब्ध गराउने छ ।

वडाको विवरण

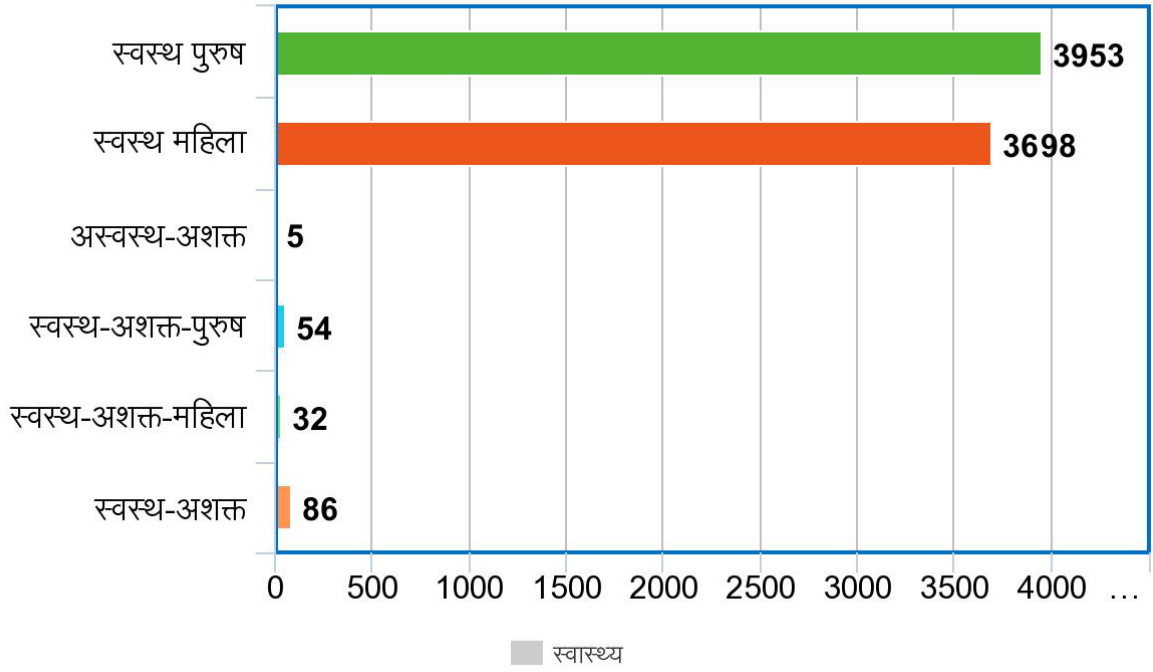
जम्मा जनसंख्या

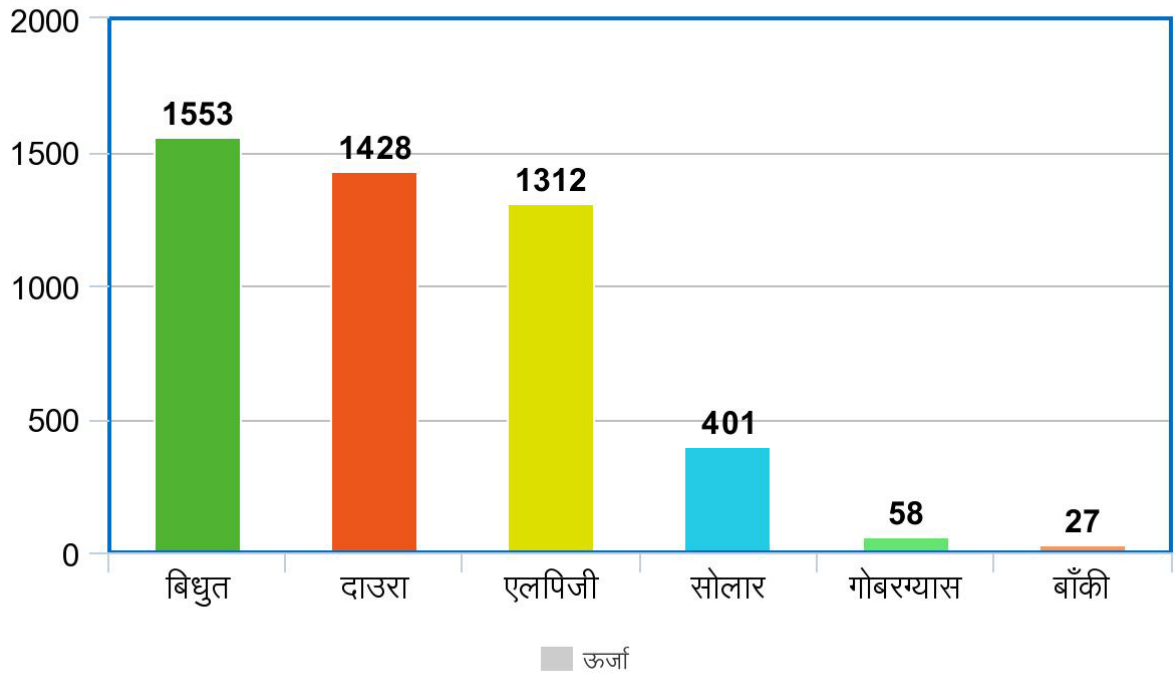
शिक्षा / रोजगार

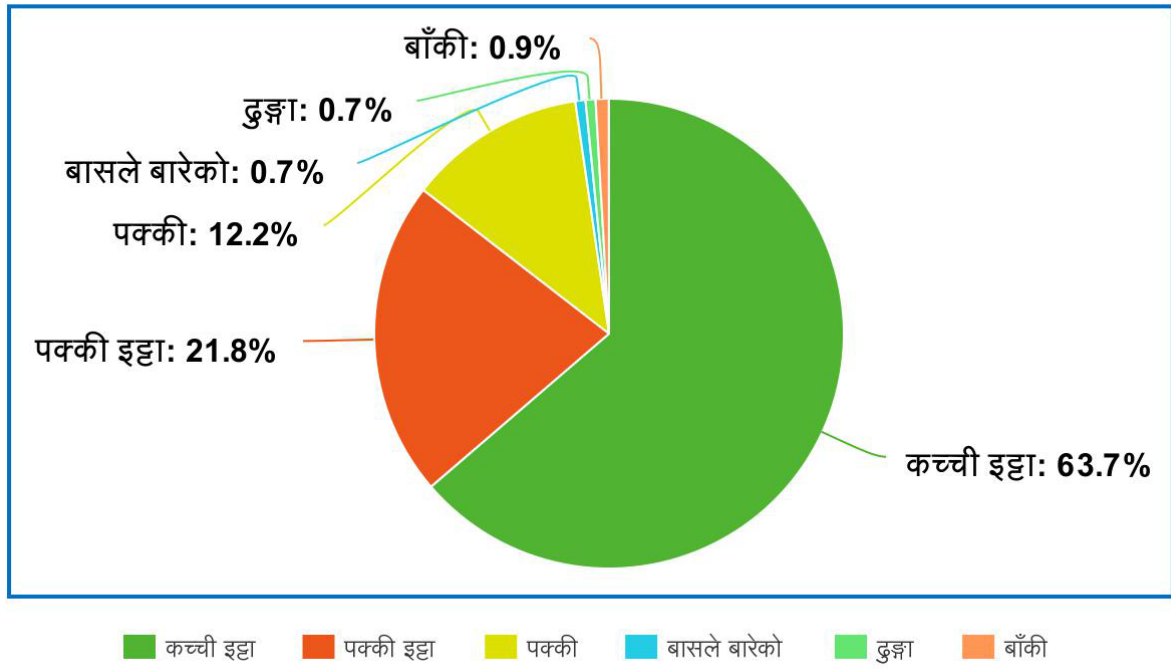
स्वास्थ्य

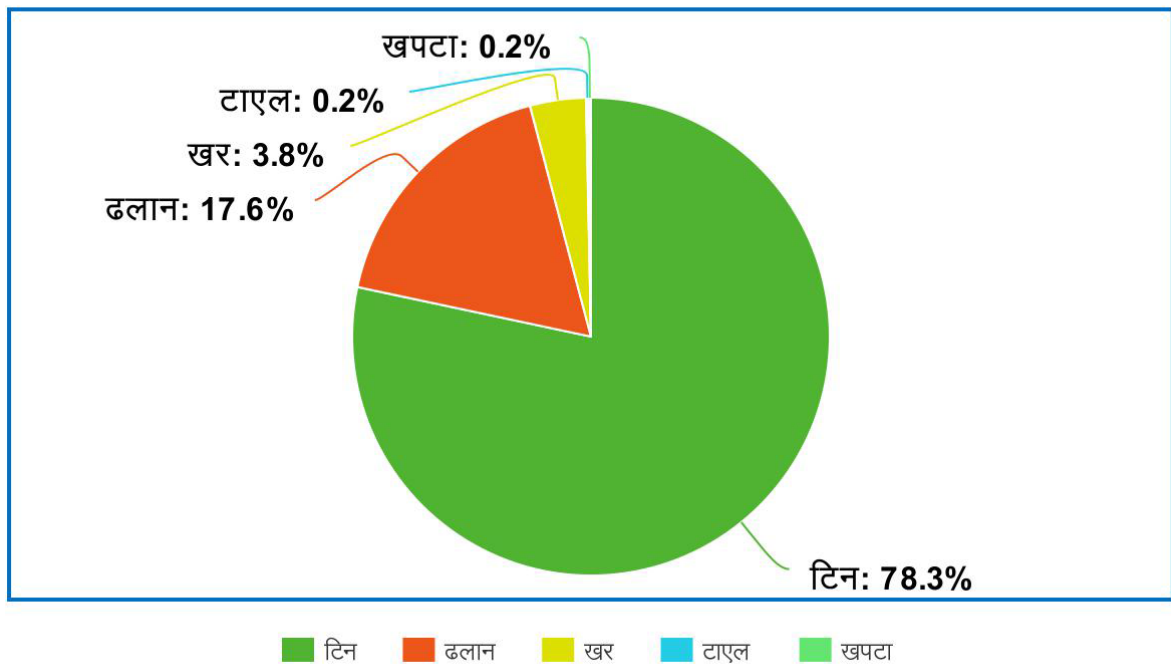
ऊर्जा

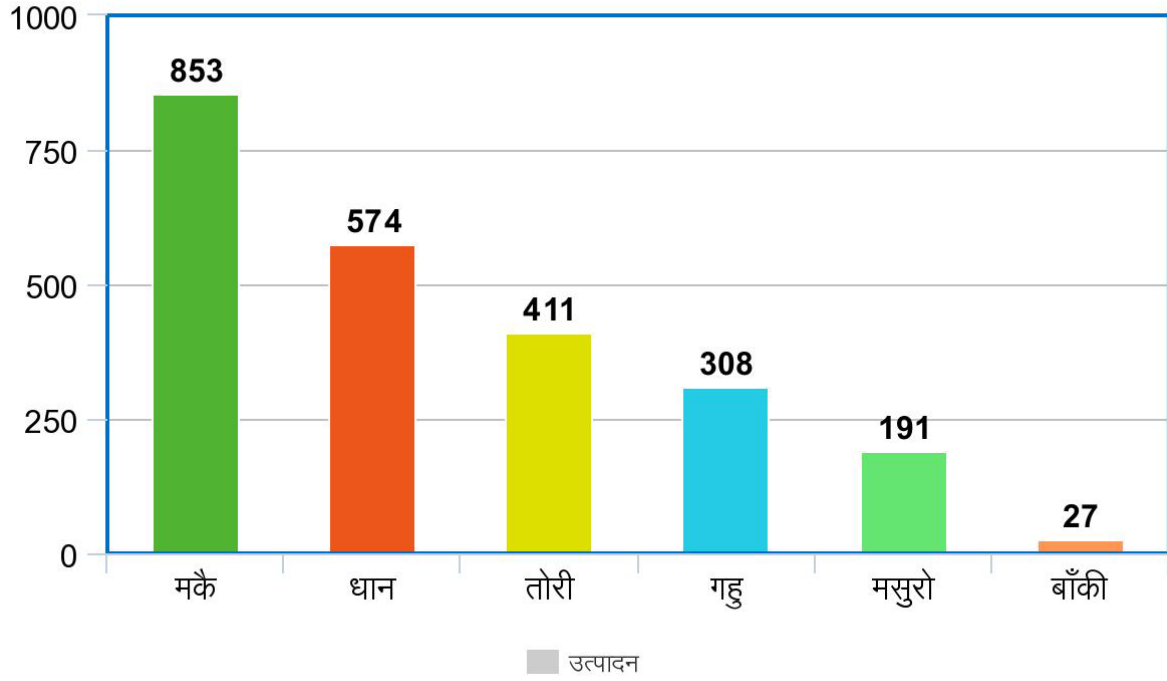
भित्ताको प्रकार

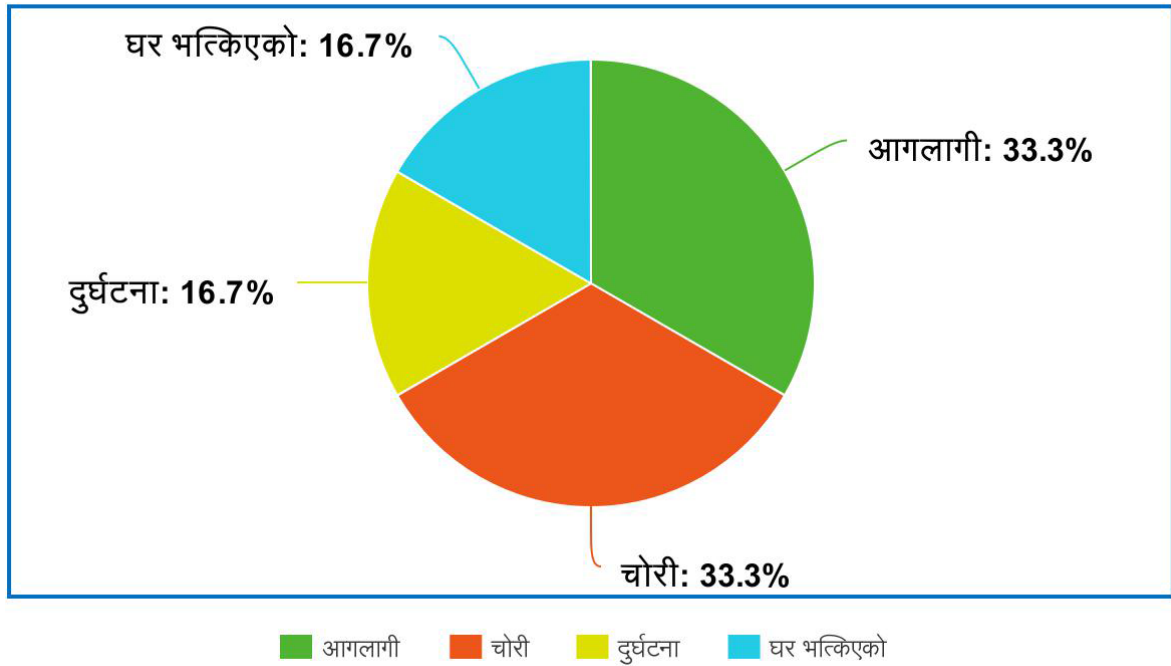
छतको प्रकार

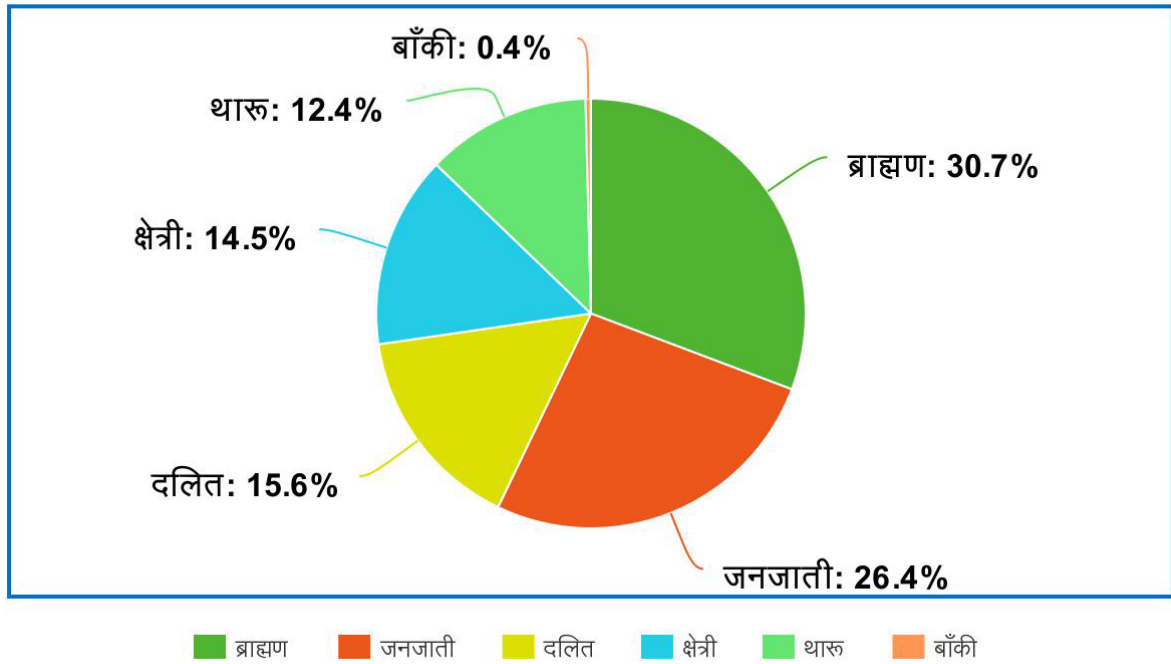
उत्पादन

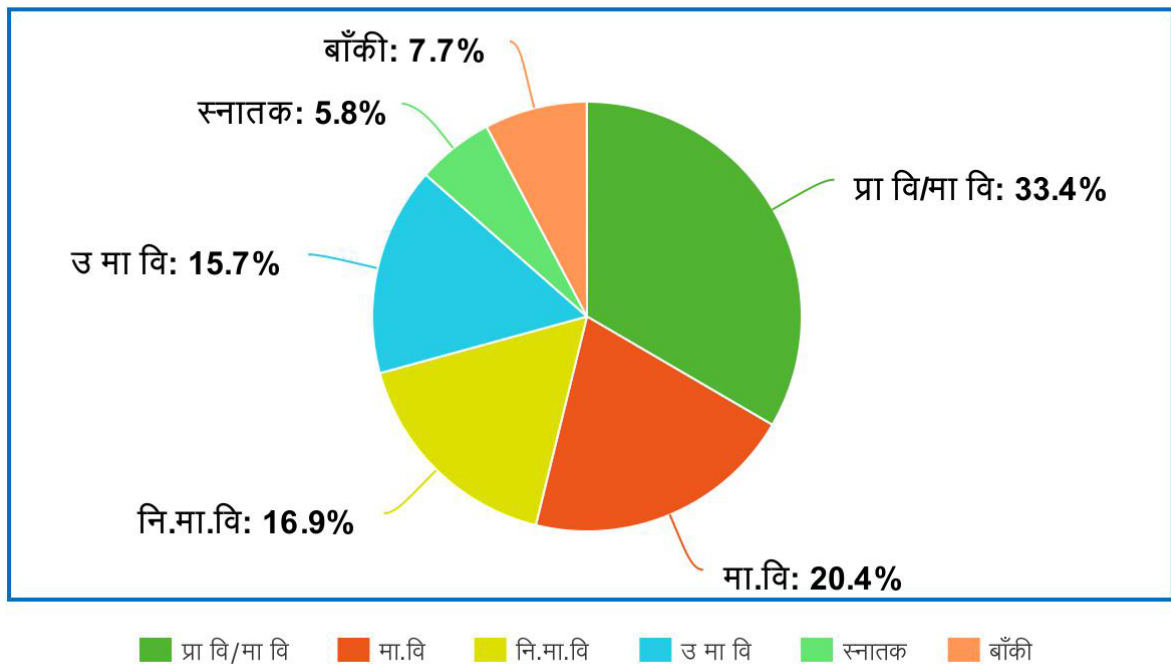
सामाजिक सुरक्षा समबन्धि

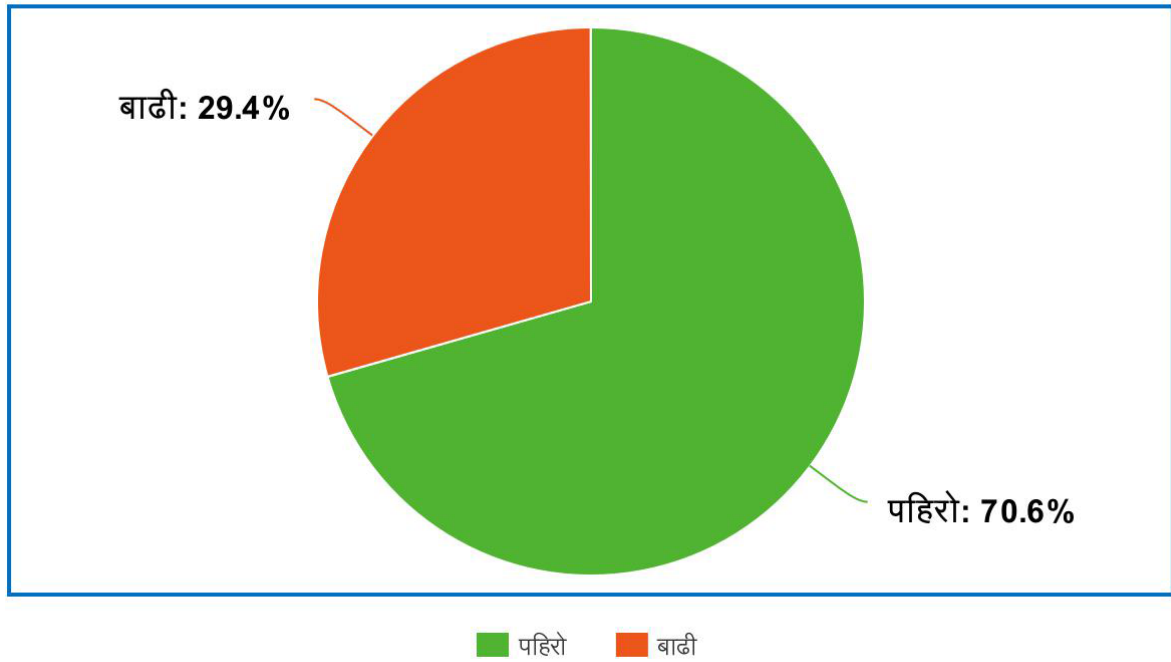
जात जातिको संख्या

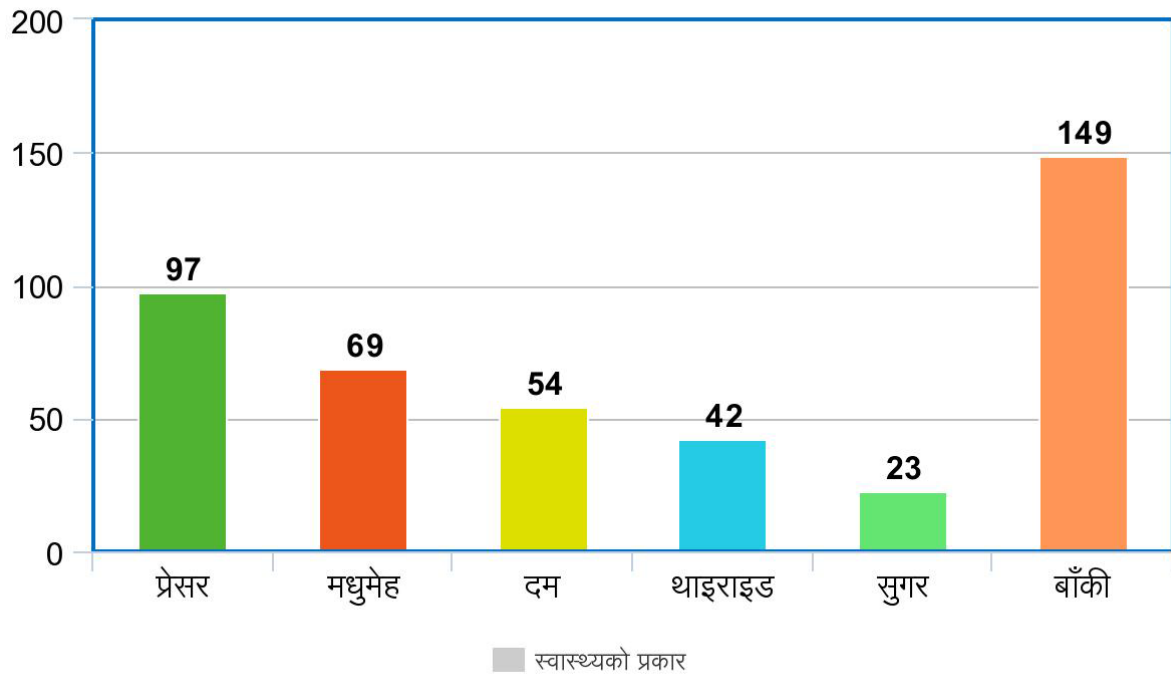
शिक्षाको तह

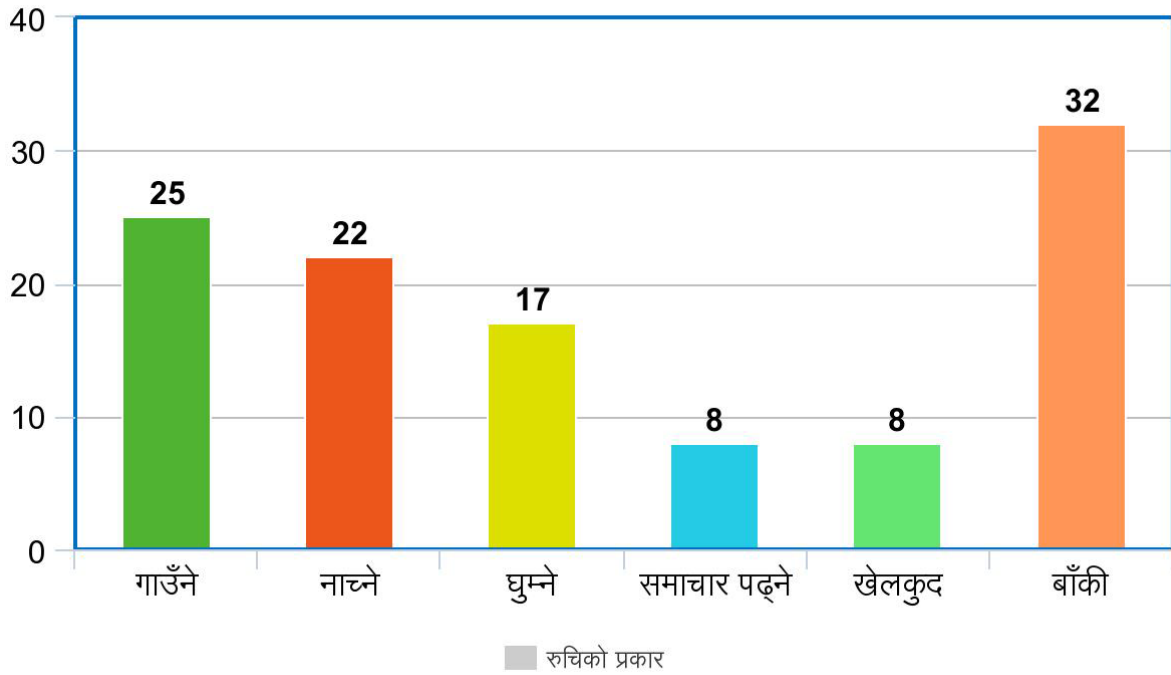
प्राकृतिक प्रकोपको प्रकार

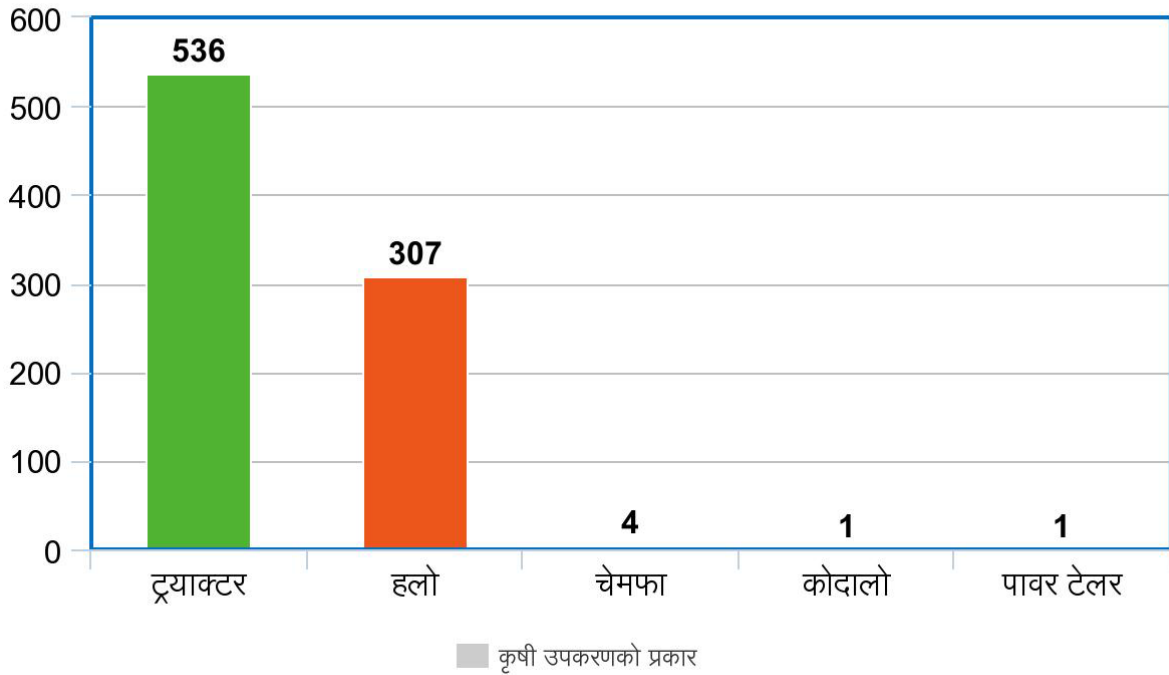
स्वास्थ्यको प्रकार

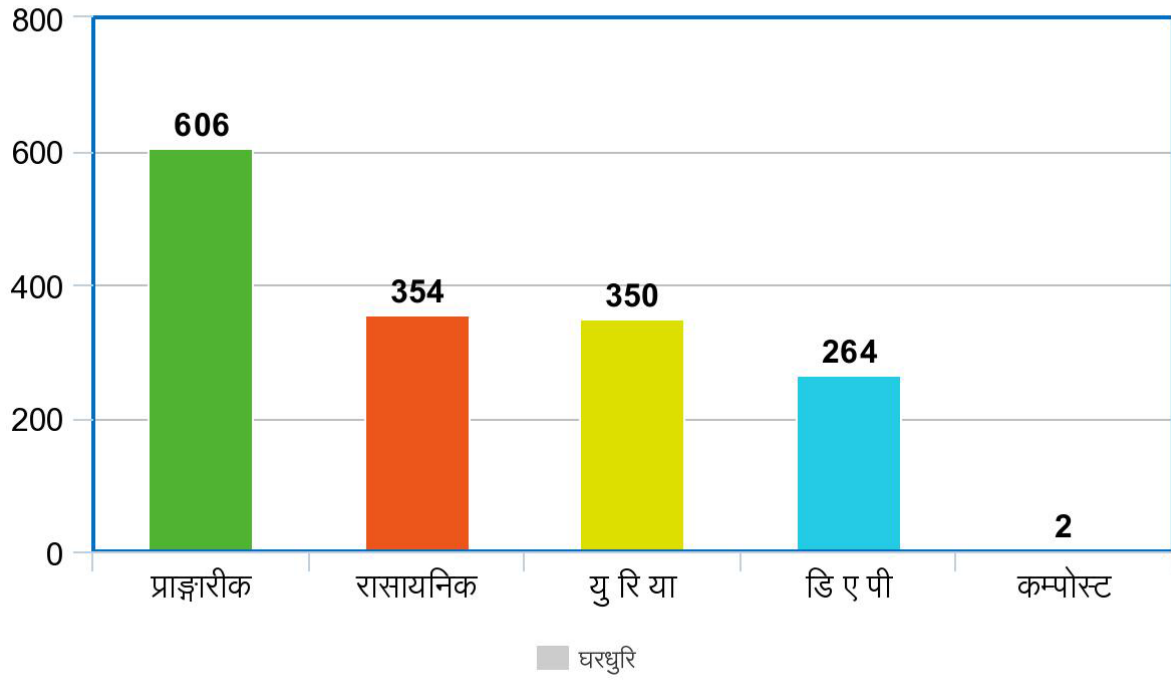
रुचिको प्रकार

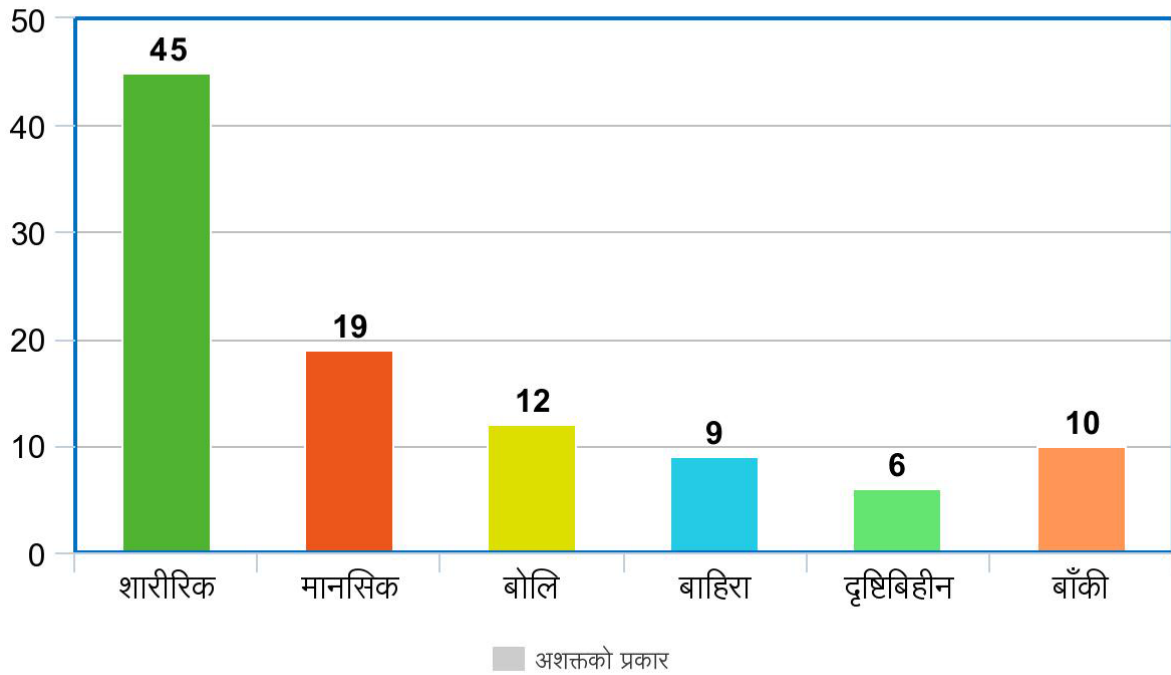
कृषी उपकरणको प्रकार

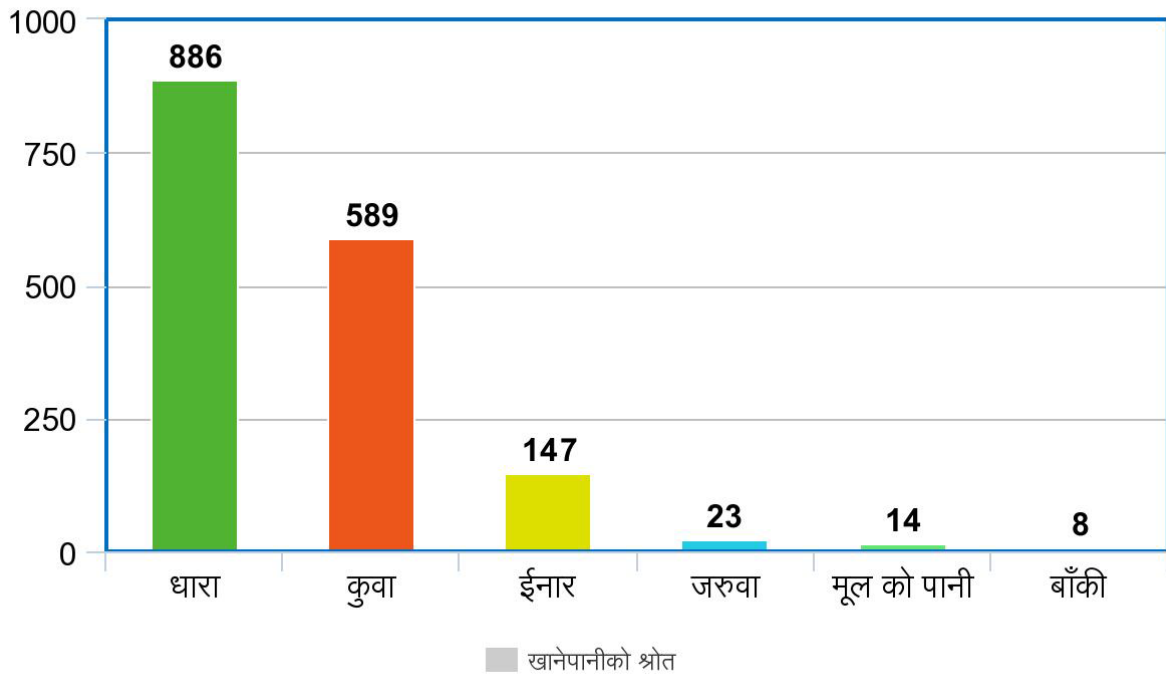
मलको प्रकार

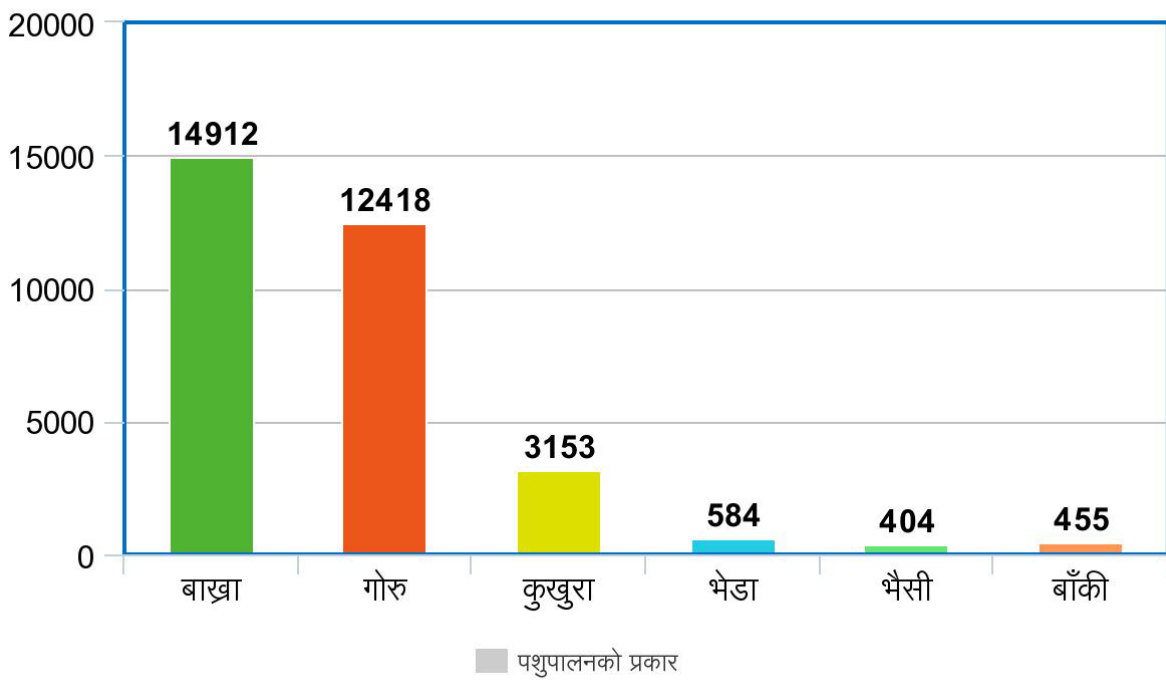
अशक्तको प्रकार

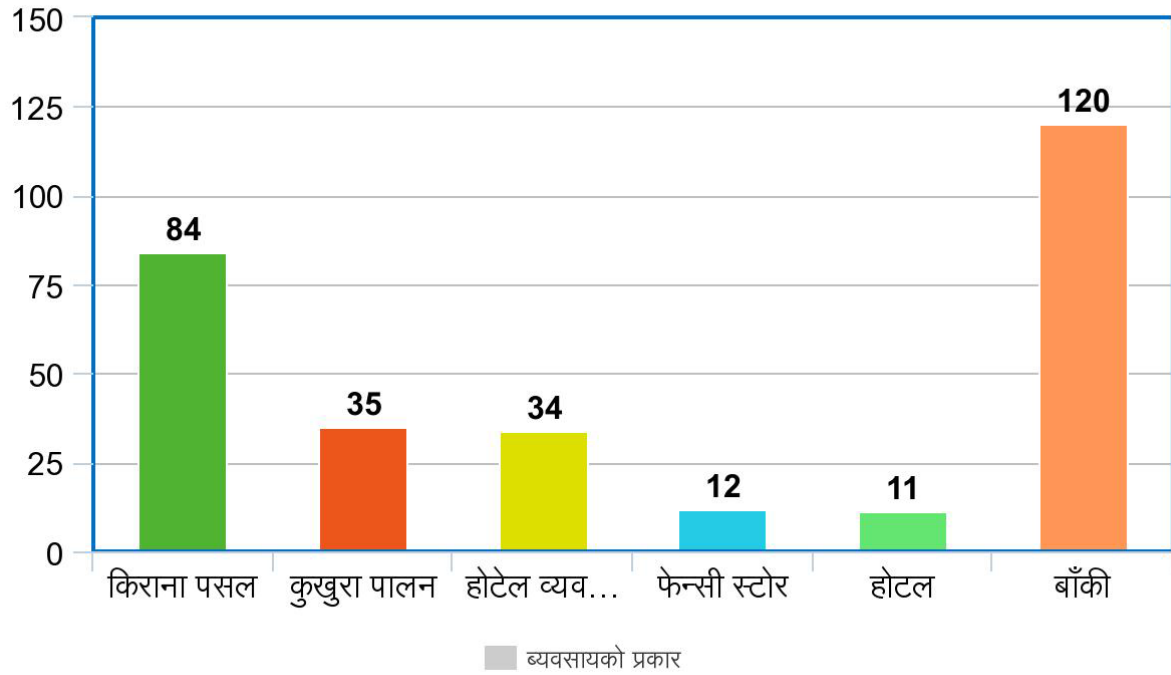
खानेपानीको श्रोत

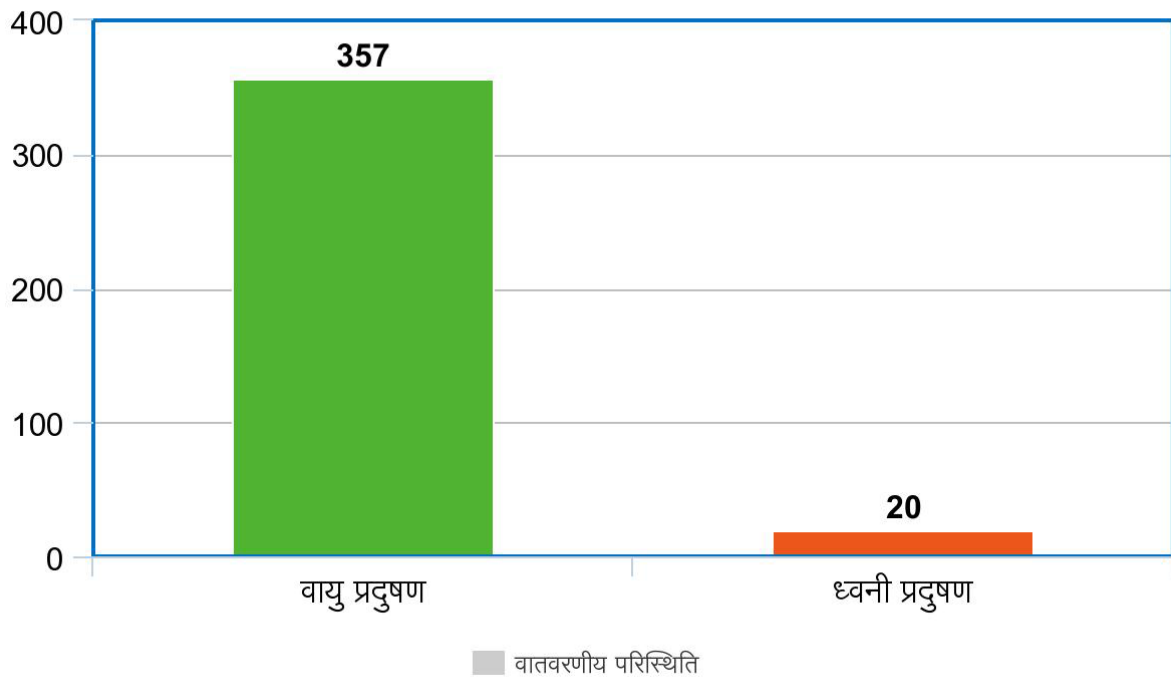
पशुपालनको प्रकार

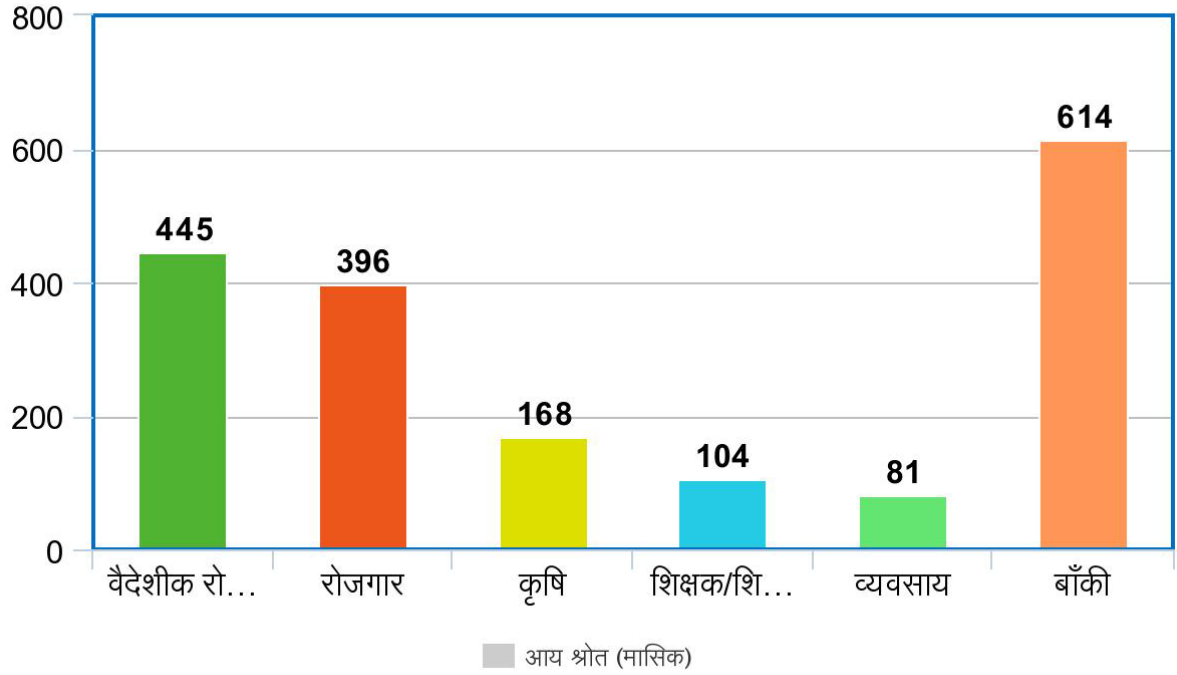
ब्यवसायको प्रकार

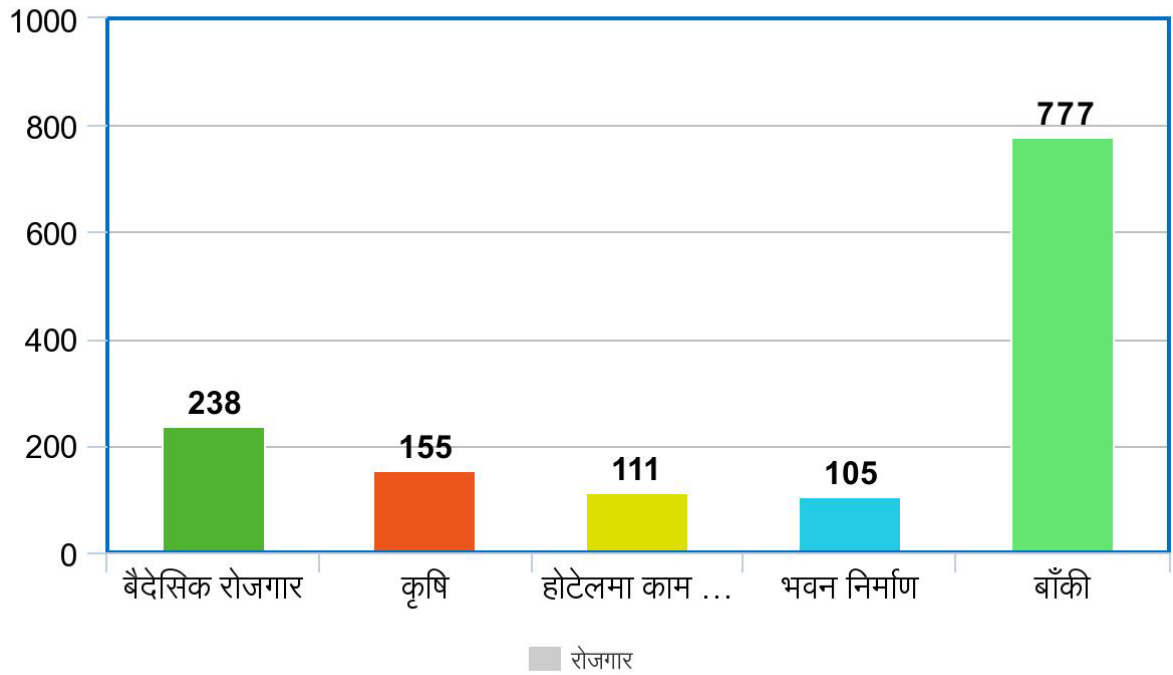
वातवरणीय परिस्थिति

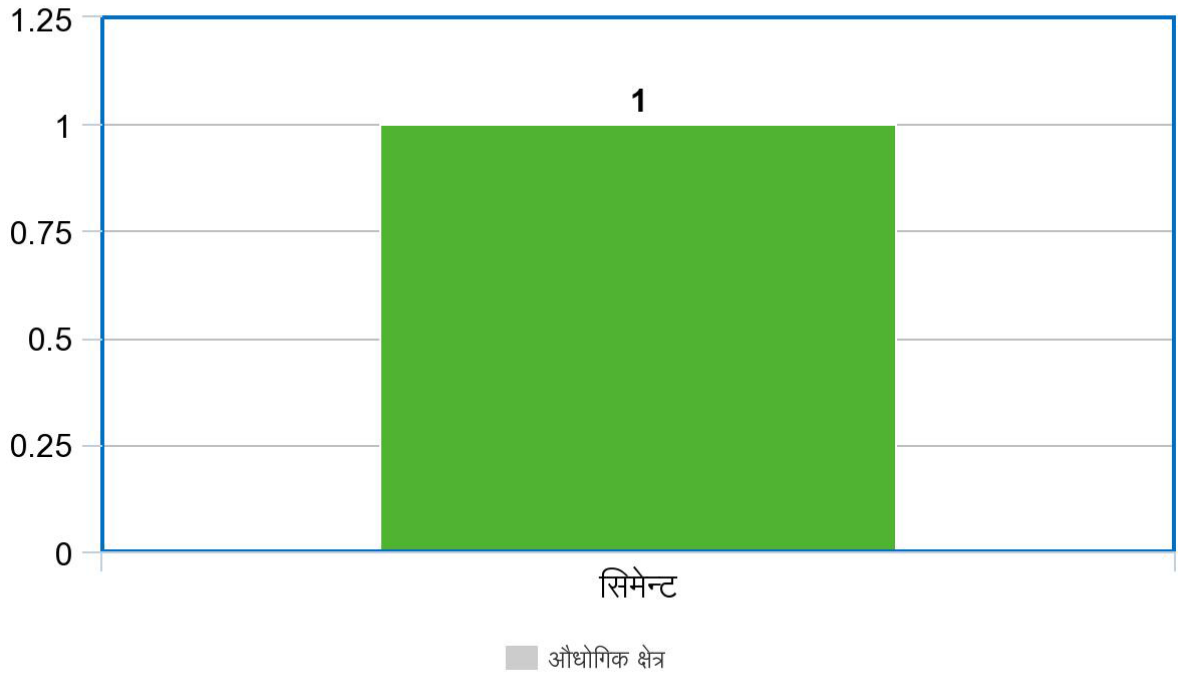
आय श्रोत (मासिक)

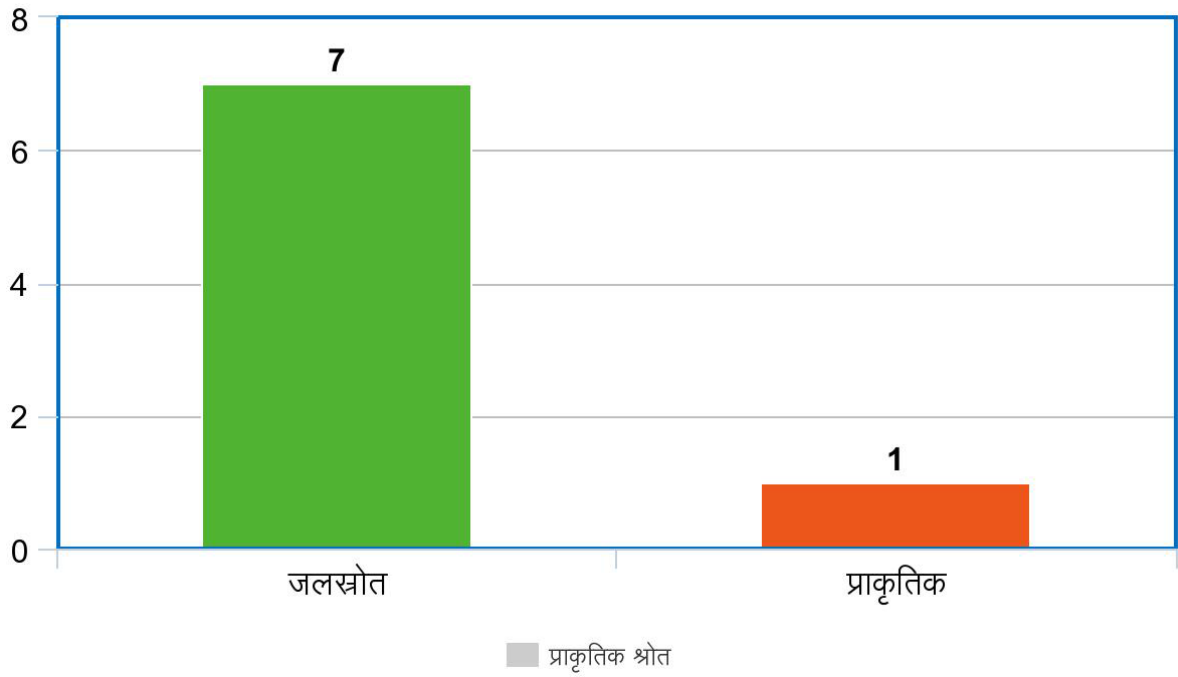
रोजगार

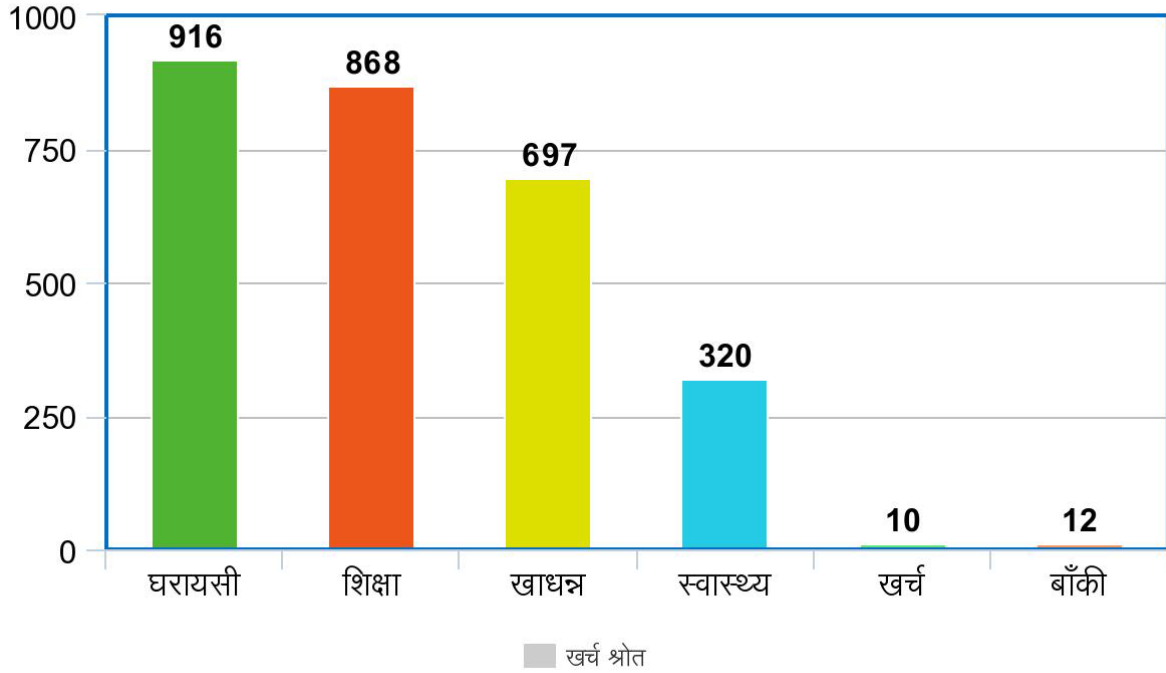
औधोगिक क्षेत्र

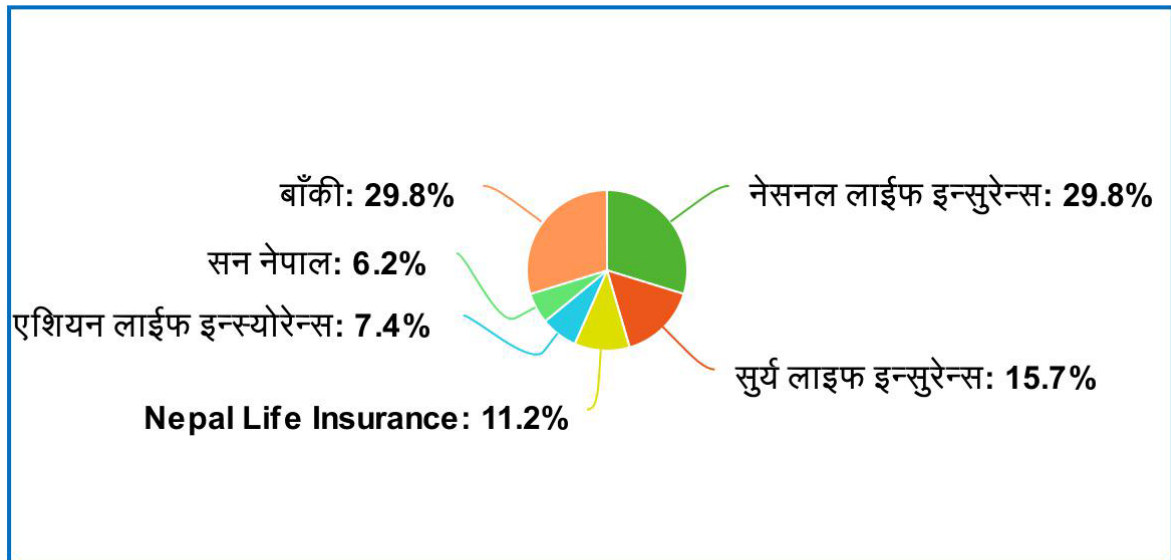
प्राकृतिक श्रोत

खर्च श्रोत

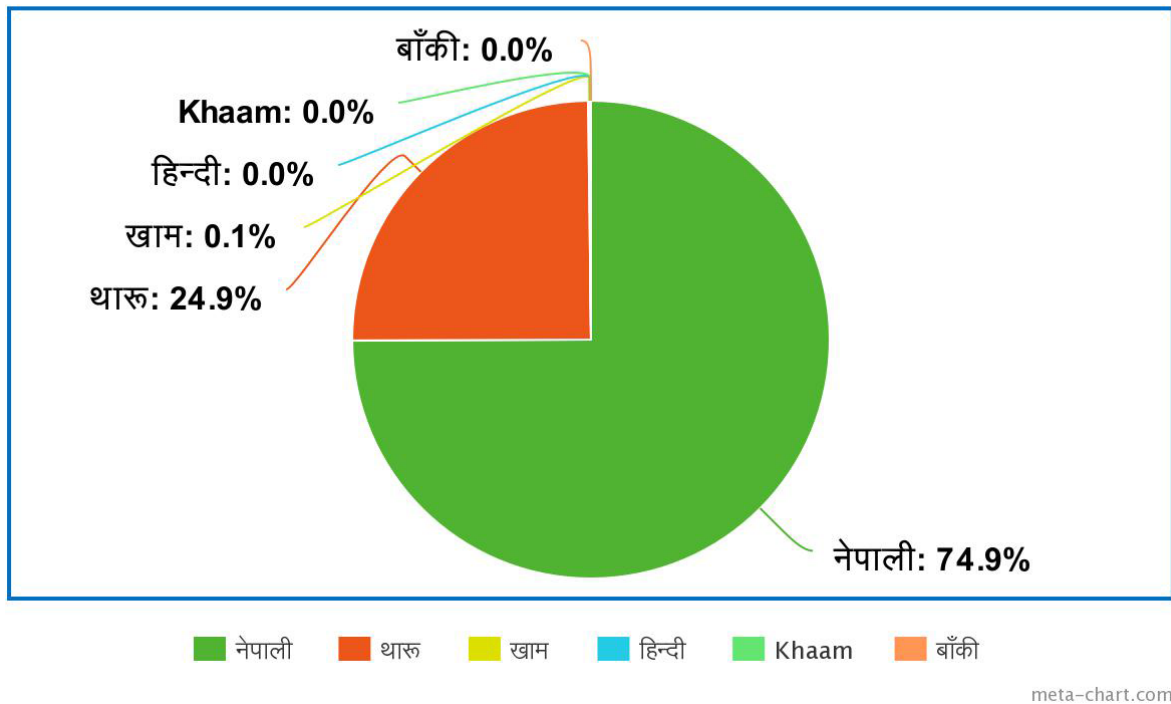

बिमा समबन्धि

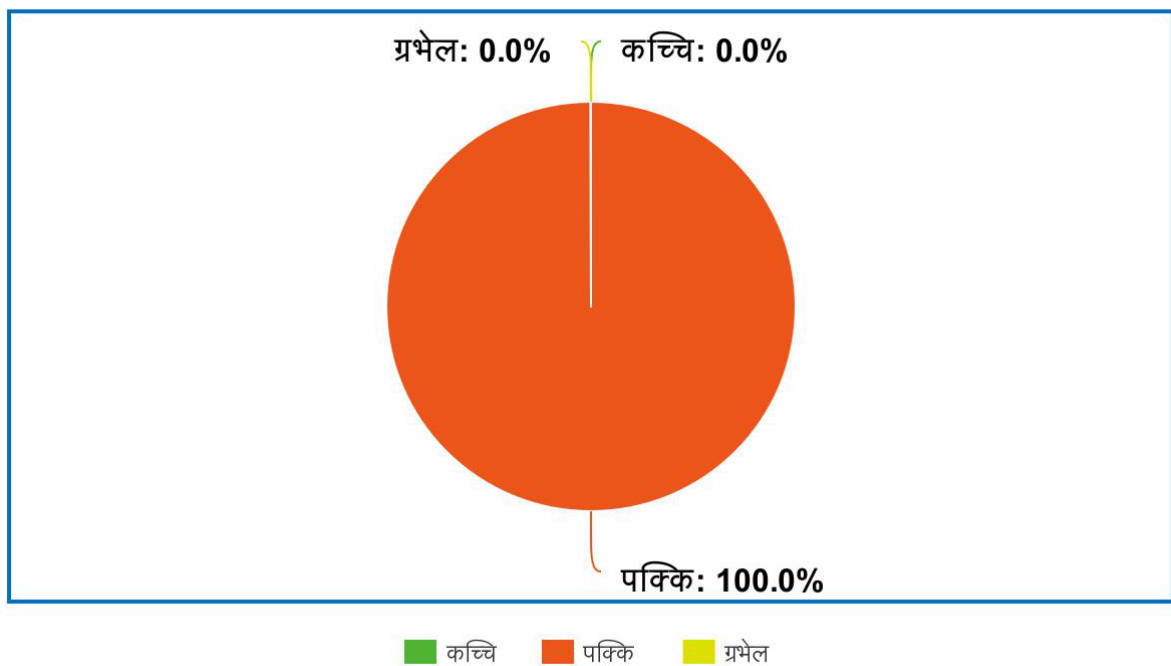

■ नेसनल लाईफ इन्सुरेन्स
 ■ सुर्य लाइफ इन्सुरेन्स
 ■ Nepal Life Insurance
■ एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स
 ■ सन नेपाल
 ■ बाँकी

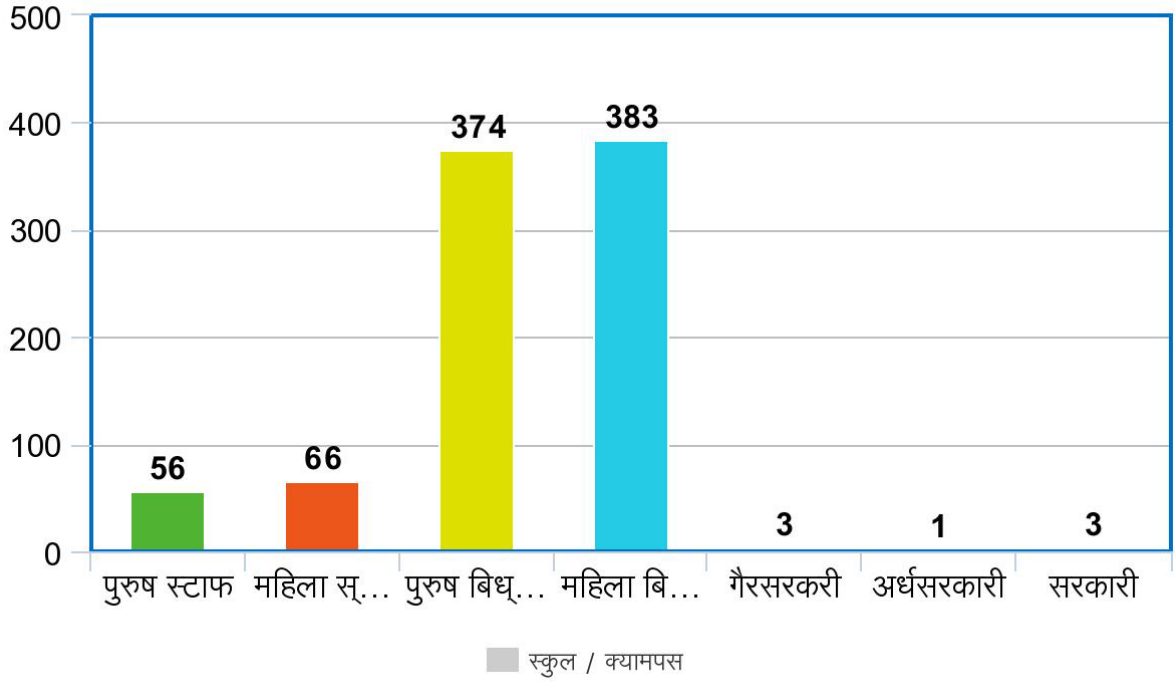
भाषाको प्रकार

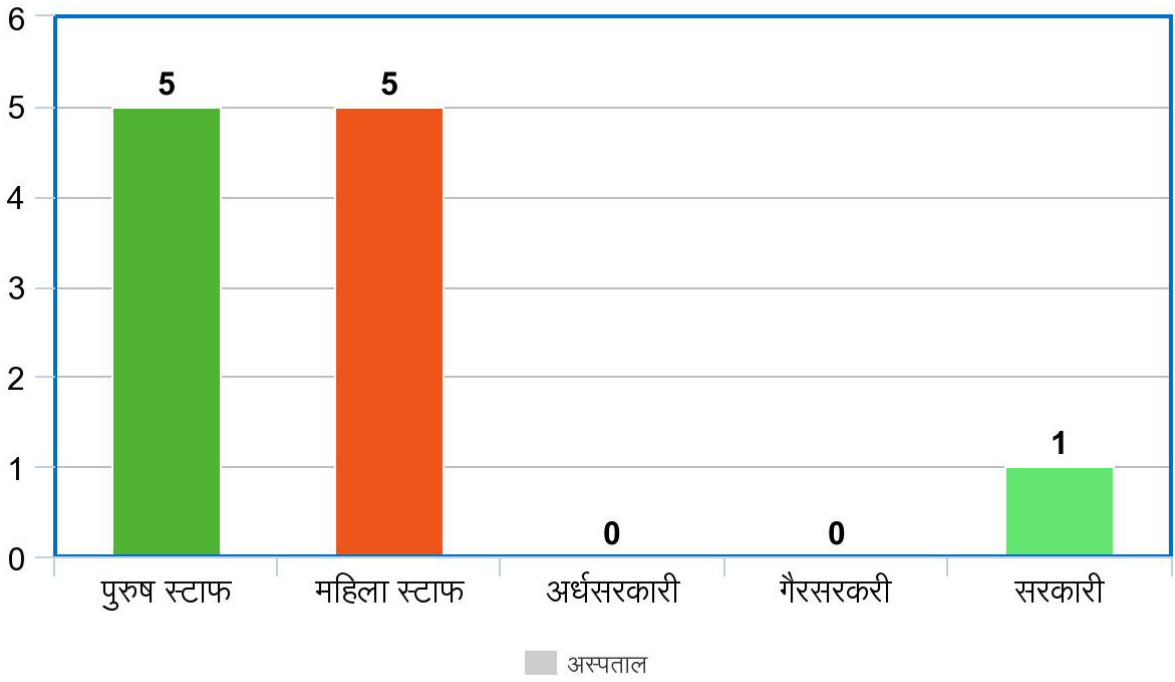
बाटोको प्रकार

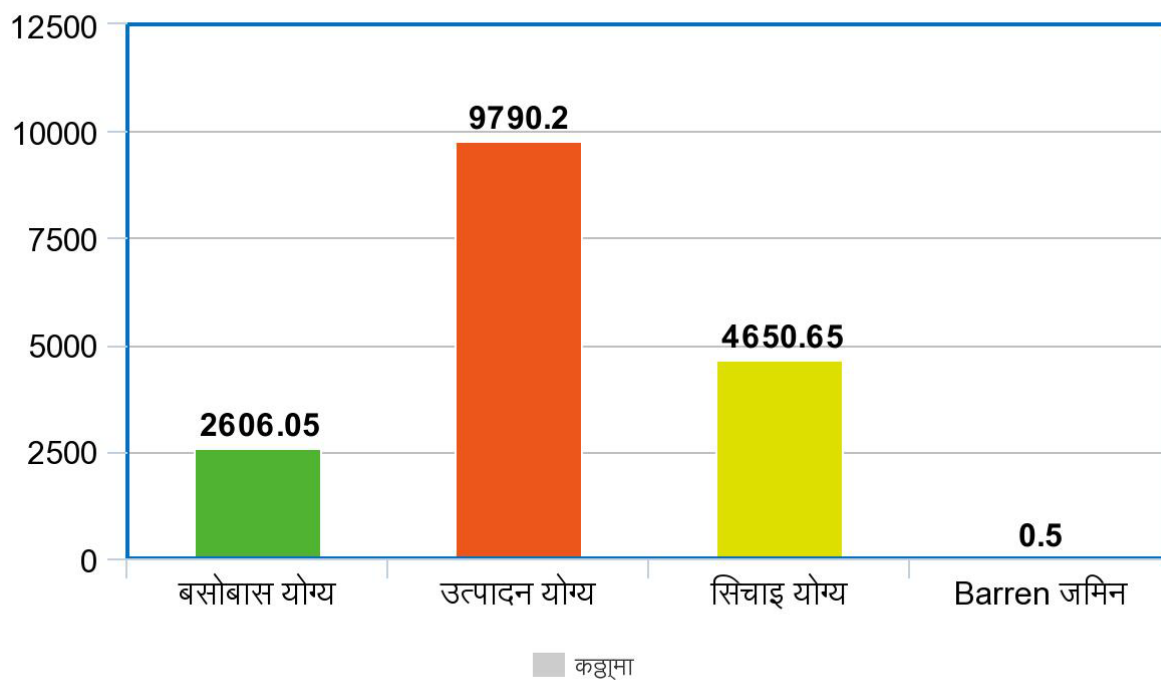
स्कुल / क्यामपस

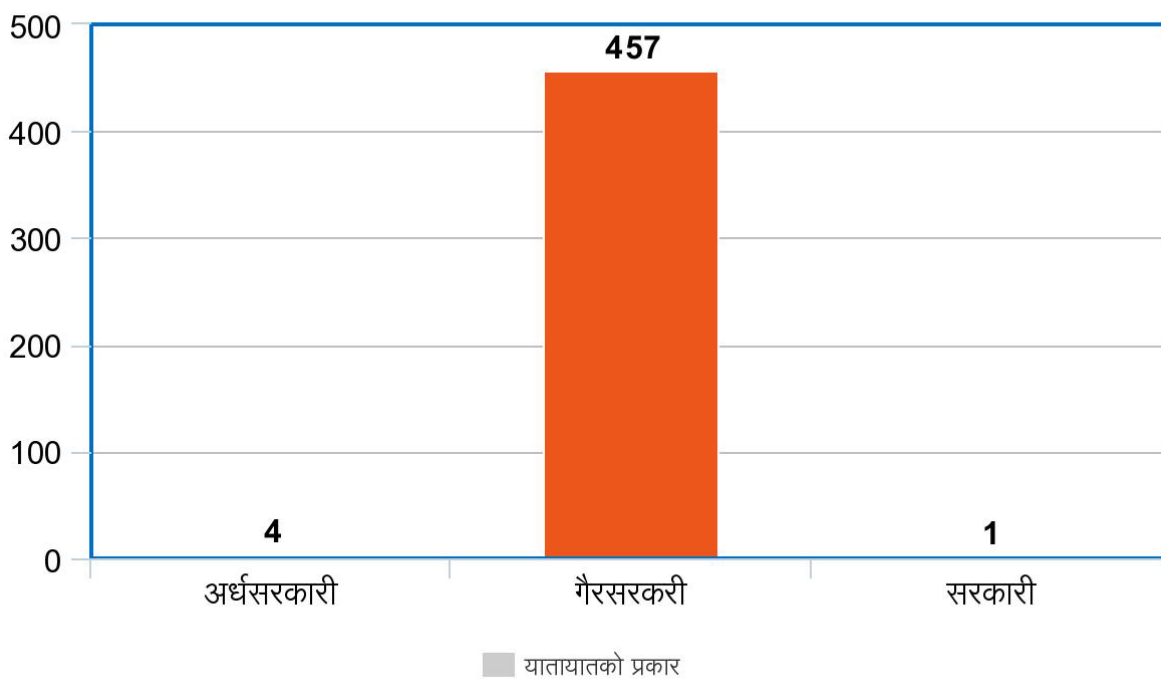
अस्पताल

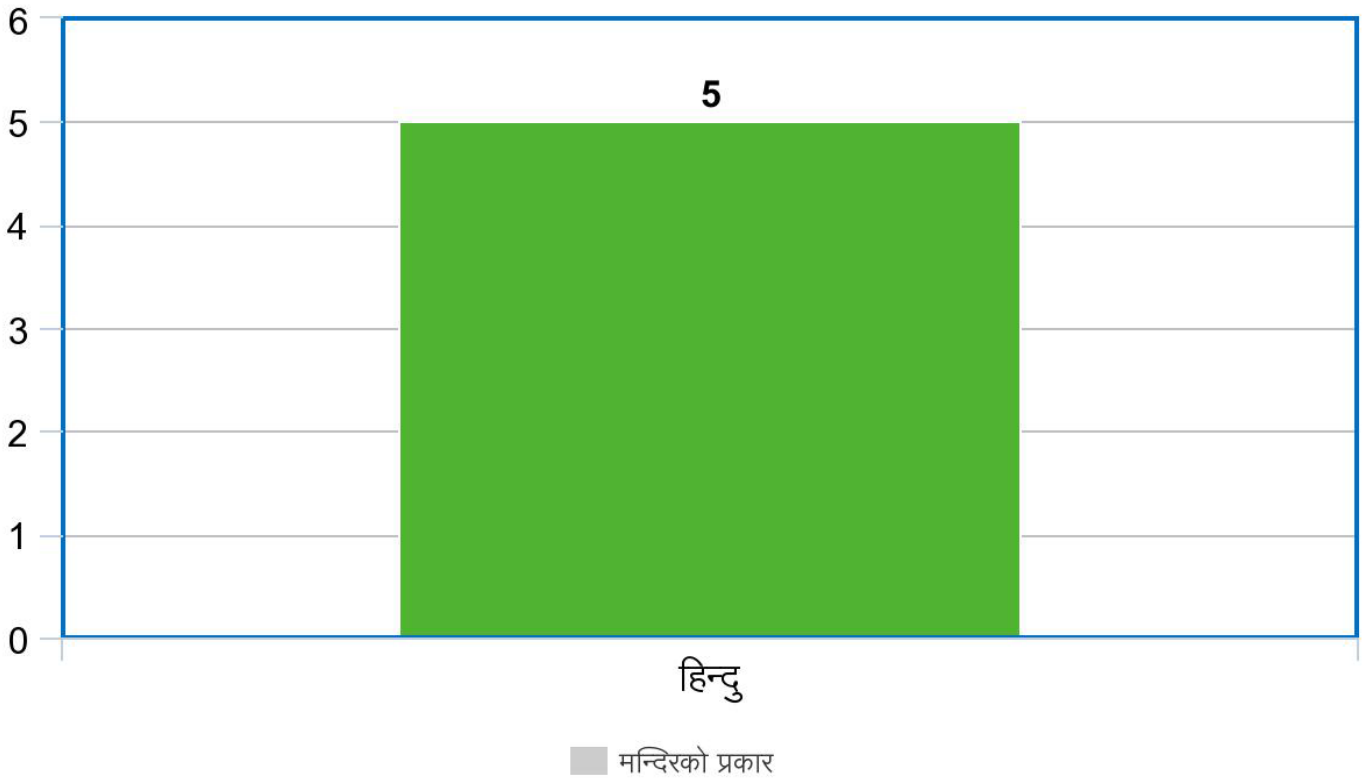
जमिन प्रकार कट्टामा

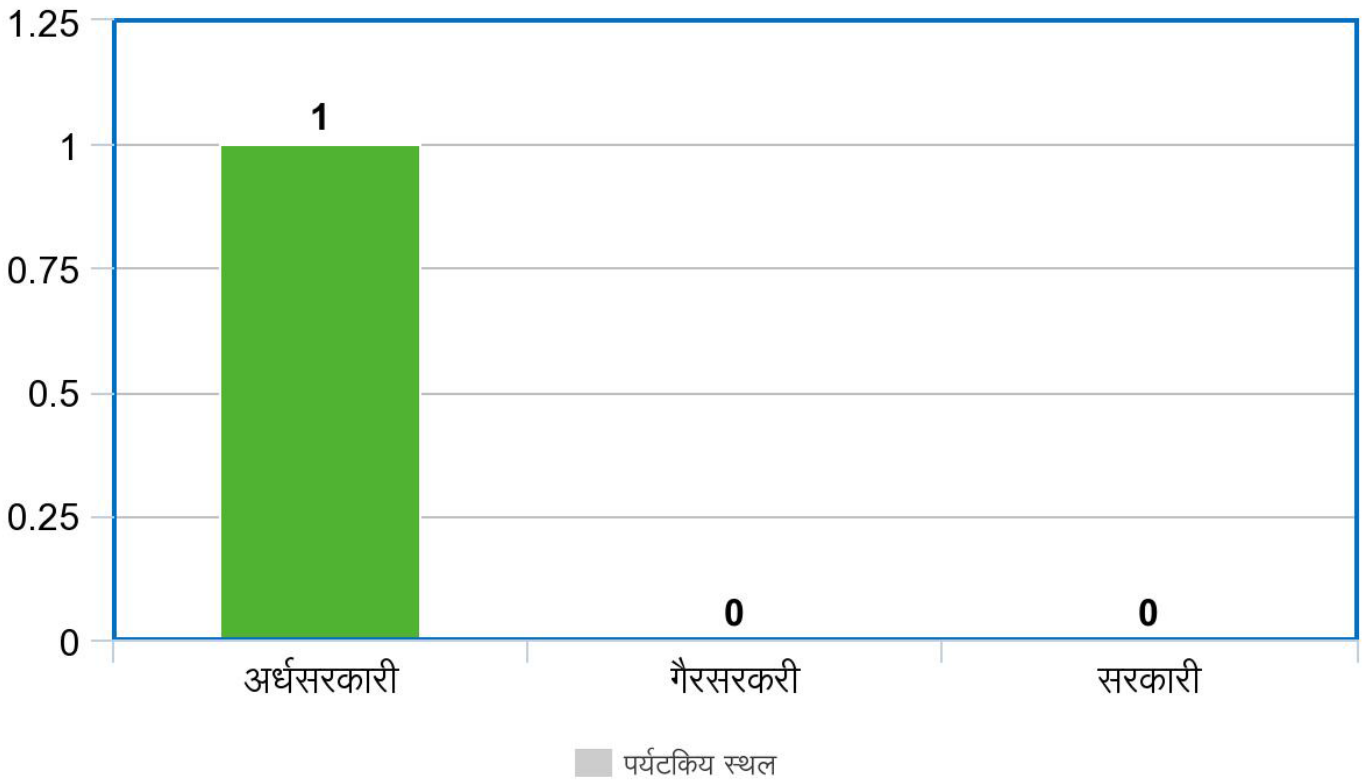
यातायातको प्रकार

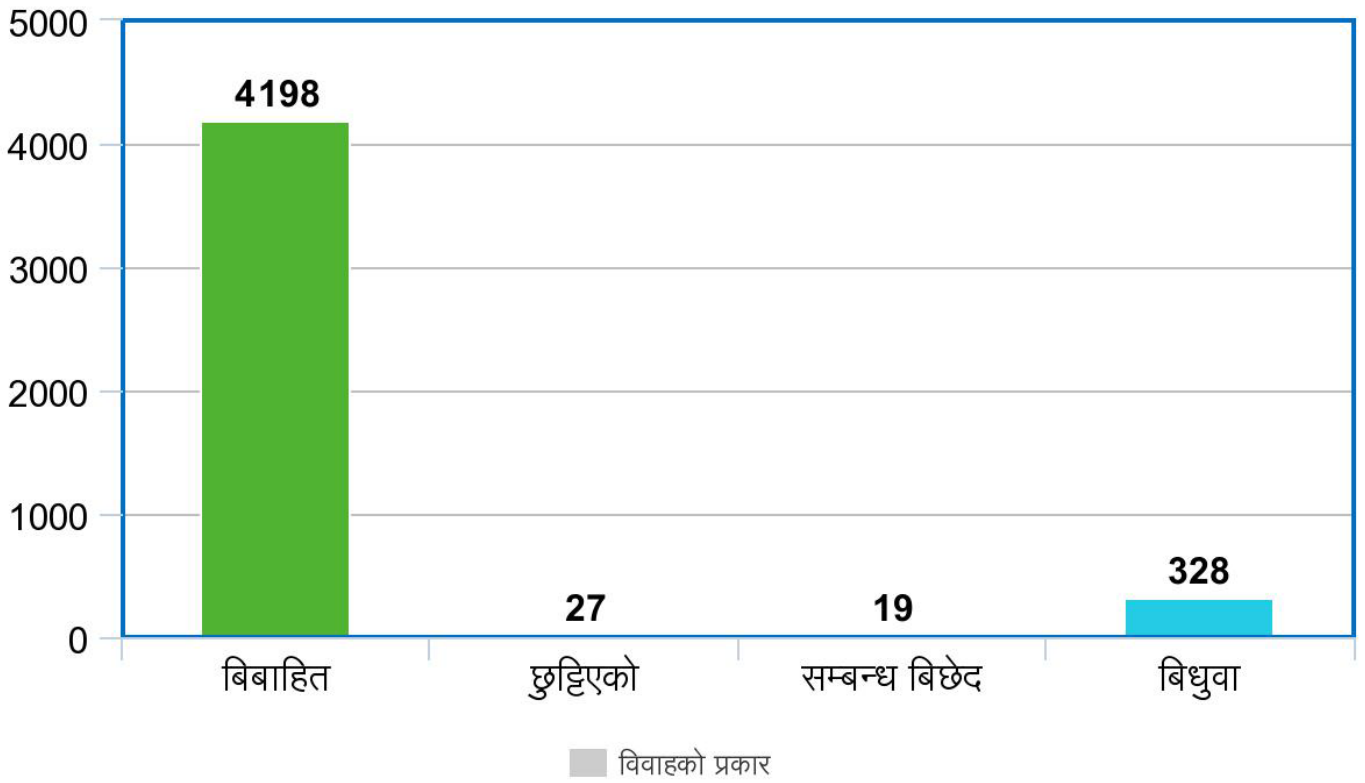
मन्दिरको प्रकार

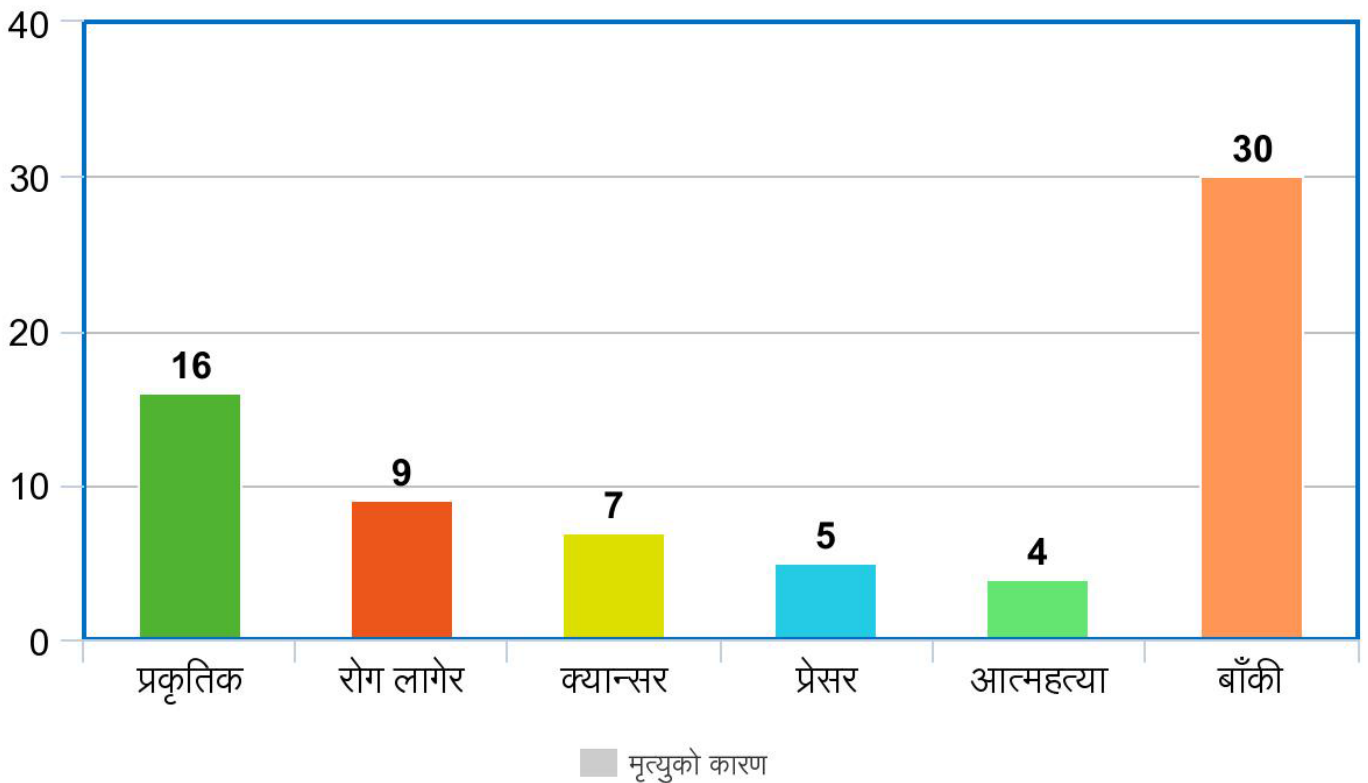
पर्यटकिय स्थल

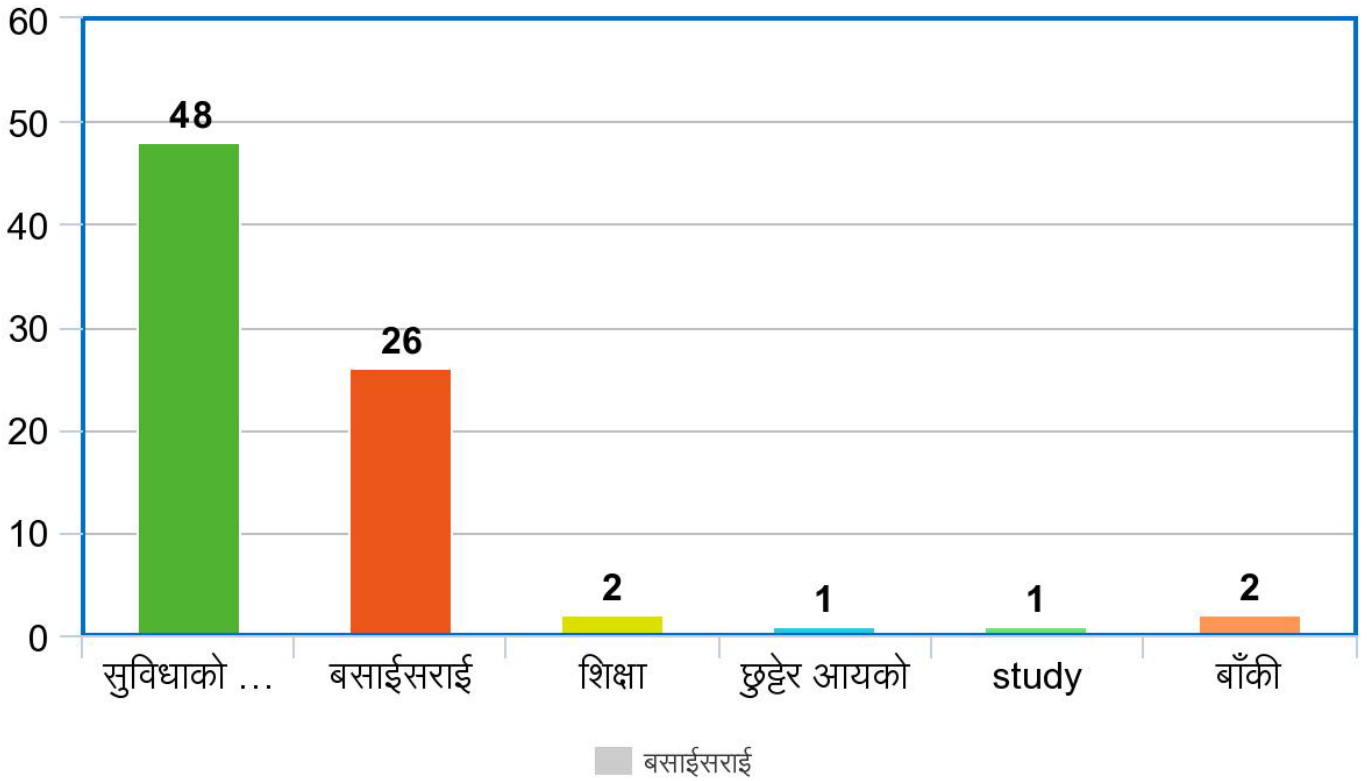
विवाहको प्रकार

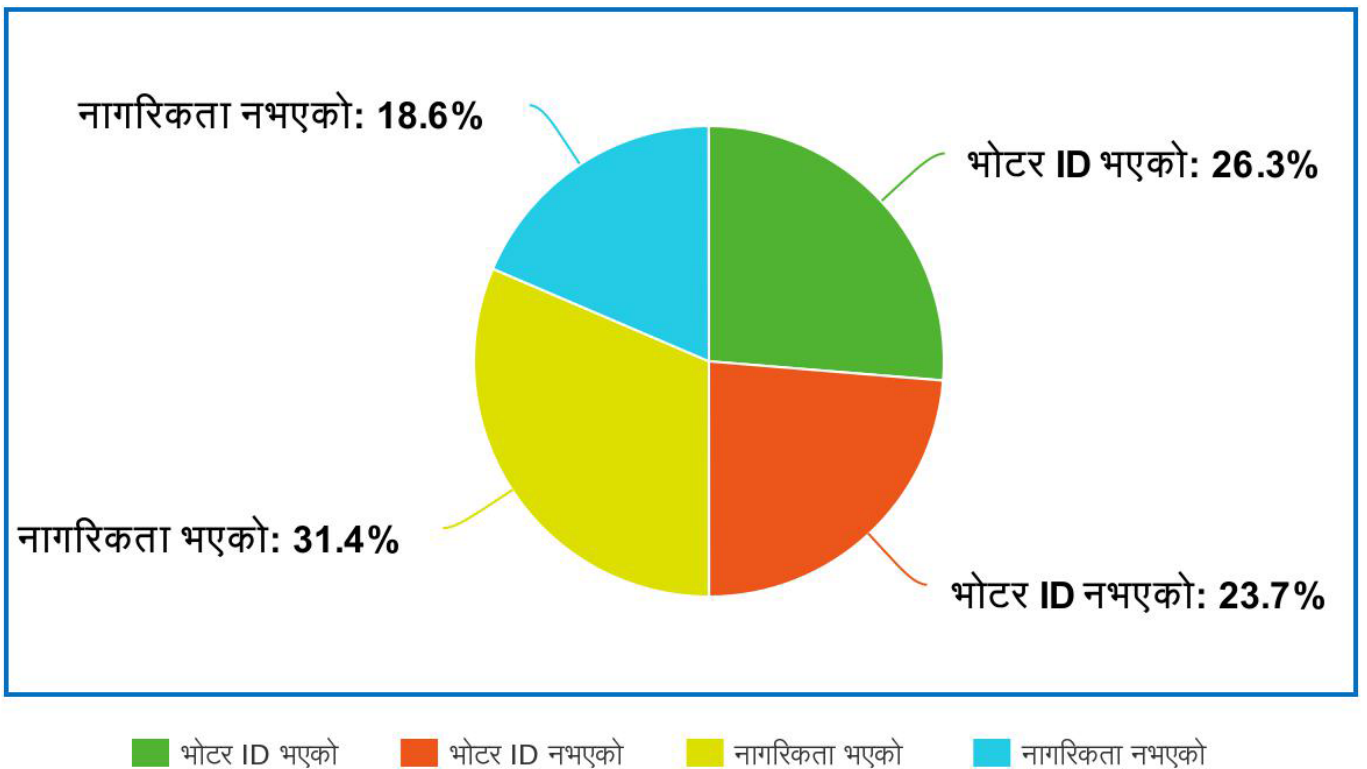
मृत्युको कारण

बसाईसराई

भोटर ID तथा नागरिकता

Prepared by

